

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 15

Vasario-February 23, 1959

Cleveland, Ohio

VAKARAI ĮSPĖJA SOVIETUS, NEBANDYTI ULTIMATUMO

[bet kokį vakariečių teisių pažeidimą Berlyne bus atsakyta reikiamomis priemonėmis. - Raudonųjų kinų veržimasis į pilną komunizmą, kelia pavojų visam pasauliui.]

Praeitą savaitę visame pasaulyje buvo plačiai komentuojami vakarų sąjungininkų pasiūlymai Sovietams sušaukti užsienių reikalų ministrų konferenciją Vokietijos problemai spresti. Visi pripažįsta šiuos pasiūlymus nuosaikiais ir konstruktyviais.

Juose nėra jokio specifinio prieš pasiūlymo Berlyno klausimu, bet pasisakoma už tai, kad konferencijoje patarėjų teisėmis dalyvautų Vakarų Vokietijos ir Rytų Vokietijos atstovai. Tai būtų naudinga, nes bet kokiose derybose dėl Vokietijos sujungimo. Berlyno klausimas gali būti sprendžiamas tik platesnio visos Vokietijos klausimo apimtvie.

Šie pasiūlymai duoda šiek tiek vilties, kad vakariečiai, veikdami atsargiai ir neatsisakydami savo teisių, gali rusus paskatinti taikos keliu, ieškoti sveiko Vokietijos klausimo sprendimo.

Vakarų valstybės kartu ispėja sovietus, kad į bet koki jų bandymą vykdyti savo ultimatumą dėl Berlyno, ar tai pažeidžiant vakariečių teises Berlyne, ar tai trukdant susisiekimą su Berlynu, bus atsakyta visomis reikiamomis priemonėmis, kas ne diplomatinėje kalboje reiškia, kad bus atsakyta veiksmu.

Vakarai toliau nurodė, kad Vokietijos padalinimas, sovietams ir toliau atsiskaitant kalbėti dėl jos sujungimo, sudaro nuolatinę grėsmę Europos saugumui ir pasaulio taikai.

Nemažesnę dėmesį kreipė ir kinų-rusų santykiai.

Komunistai iš visų jėgų stengiasi nuslėpti tų santykių įtampą ir paskutiniajame kompartijos suvažiavime Maskvoje Chruščiovas su dideliu pasitikėjimu kalbėjo, kad jo laimėjimas esąs tikras. Panašiai jis kalbėjo ir prieš 3 metus, visai nenuiausdamas tų pragaištingų smūgių, kuriuos vos vienerių metų būvyje patyrė Lenkijoje ir Vengrijoje.

Sovietai ir Kinijos komunistai per daug garsiai šaukia, vis kartodami tuos pačius posmus, jog jų vienybė esanti kieta kaip uola ir tvirta kaip plienas. Tie nuolatiniai draugystės kartojimai kelia vis didesnių abejonių dėl tos vienybės tikrumo.

Tačiau būtų neišmintinga laukti greito skilimo tarp Rusijos ir Raudonosios Kinijos. Jos viena kitai per daug reikalingos, viena kitos per daug bijo, kad ir praktikoje viena nuo kitos nutoltų, kaip jos nutolo marksizmo aiškinime teorijoje. Tačiau ten jau yra skaldymosi sėklų.

Raudonųjų kinų aklas veržimasis į vadinamąjį pilną komunizmą kelia pavojų visam pasauliui, tačiau tie pavojai yra ypač dideli patičiai Sovietų Sąjungai.

Praėjusią savaitę viso pasaulio spauda taip pat plačiai komentavo Sovietų norą paimti savo įtakon Iraną.

Nepavykus pasirašyti su Iranu "neapolimo sutartį", Kremlius šoko plūsti ir

orasinti Irano vyriausybei, kaltindamas, kad derybos nutrūkusios dėl Irano dvi-veidiškumo.

Tuo tarpu Irano užsienio reikalų ministeris skelbia, kad Iranas buvo pasiruošęs Sovietams garantijas, iš ko nebus steigiamas Irane jokių bazių pulti Rusijai. Tačiau kiti sovietų reikalavimai buvo neįimti. Rusai siekė ne sutarties, bet sukelti vidaus neramumus Irane tikintis, kad jie prives prie tokio perversmo, koks sukeltas Irake.

Irano paglemžimas yra senas rusų siekimas. Jį atvirai iškelė Molotovas derybose su Hitleriu, išdėstydamas sovietų užmačias dėl Persijos ilankos. Tai išaiškėjo ir po Antrojo Pasaulinio karo, kai sovietai buvo atsiskaitę savo karines pajėgas išvesti iš Irano ir pasitraukę, tik JT griežtai pareikalavus.

Iranas per daug gerai žino, kad tariamieji nepuolimo paktai su sovietais ne tik neteikia jokio saugumo, bet atidaro kelią jų agresyviams planams.

Iranui atsisakius tokį paktą sudaryti, sovietų kėslams Viduriniuose Rytuose suduotas rimtas smūgis, kurs turėtų pasitarnauti padėčiai toj srityje stabilizuoti.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• Washingtonė paskelbta apie didelę medicinos pažangą. padarytą paskutiniajame dešimtmety, kovoje prieš širdies ir kraujo indų ligas.

Apie tai pranešė konferencijoje šeši medicinos specialistai. Iš jų pranešimo paaiškėjo, kad keturias širdies ligų rūšis pavyko sukontroliuoti, o dar kitos trys rūšys irgi jau pasiduoda medicinos pažangai. Svarbiausią problemą sudaro arterijos sklerozė ir aukštas kraujo spaudimas. O nuo jų kasmet Amerikoje miršta apie 90% visų turinčių širdies ir kraujo indų ligas. Amerikoje daugiausia žmonių miršta nuo širdies ir kraujo apytakos ligų — apie 54%. Tai beveik dvigubai daugiau, negu nuo vėžio ligos, kuri žmonių mirtinume eina antroje vietoje.

• Anglijos premjeras Macmillan, grįžęs iš Maskvos, žada atvykti į Washingtoną pasitarimams su prezidentu Eisenhoweriu.

• Anglija, Graikija ir Turkija praėjusią savaitę pasirašė susitarimą dėl Kipro salos ateities. Šiai Viduržemio jūros salai, kuri buvo 90 metų anglų valdoma, suteikiama nepriklausomybė. Paskelbus šią žinią, Kipro saloje buvo skambinama bažnyčių varpais.

Prof. Adomas Varnas, gyvenęs šiuo metu Chicagoje, neseniai minėjo 80 metų sukaktį. Nuotraukoje jo pieštas paveikslas — Lietuvos kaime.

VATIKANAS PLANUOJAS NAUJUS "MAINUS"?

Galimas Oderio - Neisses linijos pripažinimas.

Šveicarų laikraštis "Die Woltwoche", paprastai pasižymis gerais savo informacijos šaltiniais, sausio 30 d. numeryje paskelbė pranešimą iš Romos, pavadintą: "Vatikanas ieško naujos Rytų politikos."

Ir straipsnio aiškėja, kad Lenkijos ir Lietuvos pasiuntinybių pripažinimo klausimas buvo pirmasis viešas žingsnis naujame Vatikano politikos posūkyje, kurio pasekos gali būti jaučiamos kelis šimtmečius.

Popiežius Jonas XXIII tuoj po išrinkimo paskelbė, kad jis esąs užsimojęs labai daug dėmesio skirti krikščionių Bažnyčių suvienijimui. Iš Rytų Bažnyčių skaičiumi yra reikšmingiausi graikų ortodoksai, tačiau dar carų valdymo laikais nebuvo įmanoma jų įtikinti, kad popiežių jie pripažintų vyriausiu dvasiniu autoritetu, o dar mažiau tų perspektyvų esama sovietinio valdymo metu. "Atsiminus gi, kad komunizmas siekia viso pasaulio revoliucijos, nėra nė mažiausių vilčių, kad Sovietų Sąjungos laikysena krikščionių Bažnyčių atžvilgiu pasikeistų", pastebima straipsnyje.

"Tačiau, nepaisant tokių pastangų beviltiškumo, popiežiaus pasikeitimas sustiprino viltis kai kurių sluoksnių — tikinčių, kad pataikaujas Vatikano gestas pagerinsiąs katalikų būklę Rytų bloke. Pagrindiniai tos idėjos eksponentai buvo dalis lenkų dvasiškijos su kard. Wyszinskiu priešakyje ir kairysis krikščionių demokratų partijos sparnas Italijoje."

Lenkijos primas kard. Wyszinski, spalio mėnesį atvykęs konklavon, Romoje užtruko neįprastai ilgai, beveik du mėnesius, ir visą tą laiką uoliai veikė, stengdamasis pakeisti Vatikano kursą sovietų atžvilgiu. "Ypač jis įkalbinėjo Vatikaną, kad šis atšauktų nuo 1939 m. akredituoto lenkų erzininės vyriausybės pasiuntinio Papežį pripažinti. nes tuo būdu tariamai būtų palengvinta katalikų

būklė sovietinėje Lenkijoje. Tuo pat metu kardinolas Wyszinski ir už jo stovintieji sluoksniai skatino atšaukti pripažinimą Lietuvos pasiuntinio prie šventojo Sosto St. Girdvainio, kuris taip pat jau 19 metų akredituotas prie Vatikano. Šie reikalavimai iš dalies buvo ir išpildyti, nes Papež ir Girdvainis buvo išjungti iš Naujųjų Metų proga popiežių sveikinamųjų diplomatu skaičiaus, aiškinant, kad jų igaliojimai dar turį būti patikrinti".

Šia proga tenka pastebėti, kad Papež iš tikrųjų buvo iteikęs naujus įgaliojimus, kaip reikalauta, nors Vatikanas skelbė, kad jis jų neįteikė. Antras būdingas Vatikano naujo posūkio reiškinys pastebėtas paties popiežiaus kalboje: jis kalbėjo apie krikščionių perse-

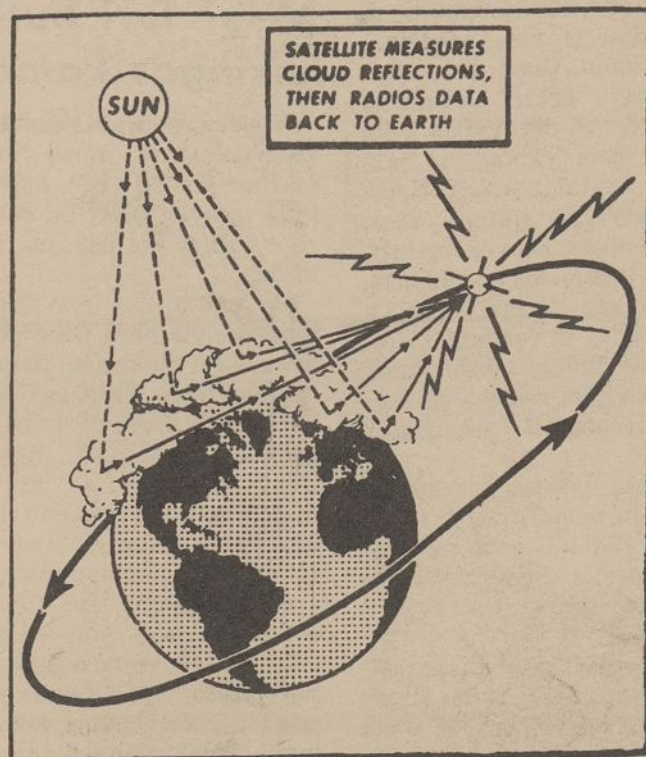
kiojimus visame pasaulyje, tačiau nė puse žodžio neužsiminė apie Sov. Sąjungą.

Komunistų džiūgavimai

Šis nelauktas Vatikano santykių su Lenkijos ir Lietuvos pasiuntiniais vingis Italijos komunistų spaudoje iššaukė nepaprastą džiaugsmą. Romos komunistų laikraštis "Paese Sera" rašė: "Tik dvims mėnesiams praėjus po išrinkimo, popiežius Jonas XXIII, neabejodamas ir labai aiškiu būdu užbaigė savo pirmtako Pijaus XII politiką, duodamas aiškiai suprasti, kad jis nori su demokratiniais Rytų Europos kraštais pradėti naujos akcijos liniją... Šis Vatikano žingsnis... duoda vilčių... kad tarp krikščionių Bažnyčios ir savo idealų tvirtai besilaikančio socializmo bus pradėti nauji pasitarimai".

(Nukelta į 2 psl.)

Naujasis žemės palydovas

• Naujausias Amerikos dirbtinis žemės palydovas Vanguard II, išsautas praėjusią savaitę į orbitą iš Cap Canaveral, siunčia daug informacijų apie debesų susidarymą. Tos informacijos bus naudingos darant oro spėjimus ilgesniam laikotarpiui. Mokslininkai ma-

no, kad tokie žemės palydovai gali būti naudingi ir atominiams sprogdinimui su-sekti. Gauti duomenys iš šio palydovo apie debesų susidarymą jau analizuojami. Per porą savaičių bus galima sudaryti didelį debesų žemėlapi, apimantį apie vieną ketvirtadalį saulės apšviesto žemės paviršiaus.

Prof. Vl. Jakubėnas, vienas iš aktyviausių lietuviškos muzikos kūrėjų, koncerto metu Clevelande. Iš kairės: A. Nasvytis, Vl. Jakubėnas ir p. Jakubėnienė.

Dirvos nuotrauka.

DIRVA THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HEnderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HEnderson 1-6344.

Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Cėkienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir S. Santvaras (So. Boston).

SUNKIAI RIEDAME PIRMYN

B. GAIDŽIŪNAS

Naujų skaitytojų telkimas sunkiai rieda pirmyn. O, atrodo, galėtų paspartėti, jei tik iš mūsų pačių atsirastų daugiau iniciatyvos. Ir daugiau reikalingos akcijos į tuos, kurie palengva miršta spausdintam lietuviškam žodžiui. Dabar gi, taip atrodo, kad tik keletas ar keliolika asmenų tuo siejosi ir visas pastangas deda, kad tik tų naujų skaitytojų daugiau atsirastų. Bet keletas ar keliolika asmenų pastangos jokiu būdu ir negali duoti tų davinų, kuriuos duotų į talką įsijungus keliems šimtam ar net tūkstančiui talkininkų.

Iš kai kurių lietuvių kolonijų mes buvome gavę eilę lietuvių adresų ir jiems pabandėm laikraštį susipažinimui įsiųsti. Taip pat paprašėm ir atsakyti, ar sutinka, ar nesutinka užsiprenumeruoti.

Ir ką gi, dalis atsakė teigiamai, bet didžioji dalis lyg susitarę kartoją tą patį sakinį: Jie skaitą vieną lietuvišką laikraštį ir to jiems pilnai pakanką. O dar gudresni taip gudruvoja: Skaitom kelius angliškų laikraščius, lietuviškų o s e laikraščiuose žinios pasenusios, taigi ir jų visiškai nevertinam.

Skaitai tokius sakinius, kaip tik ką paminėtas, ir prieš akis matai lietuvių šalantį lietuvių lavoną. Jis jau mažai arba visiškai nesidomi lietuvišku spausdintu žodžiu, jam jau nebeįdomūs lietuviški susirinkimai, jam jau iš viso nebežinoma kas įdomu. Greit jis sudarys savo gražią lietuvišką pavarde, iš lietuviškos kelio išves savo vaikus, ir taip savai tautai numirs. Nereikėtų atvejais numirti, kuris anais laisvės metais, kada turėjo sočios duonos, deklamavo narsų vyrą, o Vokietijoje gyvendamas stovyklose žadėjo tikrai namo sugrįžti, kol negavo garantijos išvažiuoti į užjūrius.

Tokių lietuvių puslavočių jau nemažai yra. Ir tai mūsų didžioji gėda ir didysis rūpestis. Jiems, tik jiems reikia gabių lietuvių apaštalu. Ir jei jų neatsiras, lietuviškas žodis ir raštas pamažu tils ir tils šiame visokių laisvių krašte. O tai neturėtų atsitikti. Ir neatitiktų, jei juos kasdien ar kas savaitę budintų lietuviškas spausdintas žodis. Tat nemaža talkos akcijos dalis turi būti ir į juos nukreipta, nors čia visiems teks sunkiausią kevalą sulaužyti.

Kita didelė lietuvių grupė, kuri permažai lietuviškų laikraščių skaito, yra

tarsi nerangumo ženklą paženklinta. Tos grupės asmenys tikrai daugiau lietuviškų laikraščių skaitytų, daugiau jais įdomautųsi, bet tai atideda rytdienai, o rytdienai atėjus vėl toliau nukelia. Tą atideliomą vieną daro grynai iš nerangumo, kiti iš mažo šykštumo, treči lyg nepasitikėdami kiek kitokios pakraipos laikraščiu.

Dabartiniam vajui vykstant, į pastarąją grupę rimtą dėmesį atkreipus, tikrai galima daug naujų skaitytojų laimėti. Juk šitoj grupėj mes visad galim rasti savo pažįstamų, net bendrų organizacijų narių. Bet gi tos grupės asmenų daugumą juk gali pasiekti ne keli ar keliolika asmenų, bet šimtai. Todėl mes dar kartą ir kreipiame į Dirvos bičiulius ir rėmėjus, kad spartinant talką mums tikrai padėtų. Be didesnės talkos mes tikslo nepasiekim, gi tikslo nepasiekę ir su laikraščio gerinimu naujų šuolių pirmyn negalėsime padaryti.

O talką būtinai reikia spartinti, nes kovo mėn. 14 diena jau labai netoli. Iki šiol esame tik ketvirtadali tikslo pasiekę. Trys ketvirtadaliai dar prieš akis, o laiko tik trys su puse savaitės telikę. Bet rūpestingai dirbant ir per tas savaites galim labai daug padaryti.

Visur turi būti teisingos kainos

Visiškai suprantama, kad kiekvienas iš mūsų nori mažiau išleisti. Bet kainos kyla ir kyla. Nori ar nenori, o infliacijos pavojus nemažas.

Be abejo, visi esame girdėję apie norą Ohio public utility mokesčių įstatymą atšaukti. Taip pat girdėjome ir žmones kalbant, kad tuo sutaupysim nemažai pinigų, nes tas įstatymas reikalauja daugiau mokesčių už gaso, elektros ir telefono patarnavimus.

Bet gyvenimo realybė gi yra tokia. Jei visur kainos pakilo, tai vienoje kurioj nors šakoje jos negali nepakilti ir likti tokios, kokios buvę prieš daugelį metų. Juk niekas dabar nevertina senomis kainomis ir savo stovyklą ar pirtą namą. Tą namą, ar bet kurią kitą nuosavybę, mes gi vertinam pagal šios dienos kainas. Taip pat jei ir išnuomojam kambarį. Imam už jį šios dienos kainą, bet ne buvusią prieš 10 metų.

Dabartinis Ohio įstatymas, normuojąs gaso, elek-

VATIKANAS PLANUOJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kardinolas Wysinski patastangas pakeisti Vatikano politinį kursą rėmė ne tik Italijos komunistai, bet ir dalis italų krikščionių demokratų partijos. Ministeriui pirmininkui artima pusiau oficiali žinių agentūra "Italia" tuoj paskelbė, kad ji Vatikano politikos posūkiui pritarianti.

Toliau "Die Weltwoche" rašo, kad Vakaruose esantys lietuviai ir lenkai, kurių esą 12 milijonų, taigi trečdalis lenkų ir lietuvių tautų, buvo kitos nuomonės. Tūkstančiais prašymų, didžiųjų dalimi adresuotų pačiam popiežiui, jie atkreipė dėmesį į tokio žingsnio rimtumą, prašydami nedaryti galutinio sprendimo.

Karštų prašymų įtakoje Vatikano organas "Osservatore Romano" paskelbė "patikslinimą", paneigdamas "prosovietines įtakas" Vatikane ir politikos kurso keitimą. Esą, abiejų pasiuntinybių klausimas tebuvo tik "techninio pobūdžio formalumas", ir būsiąs rastas būdas jam išspręsti.

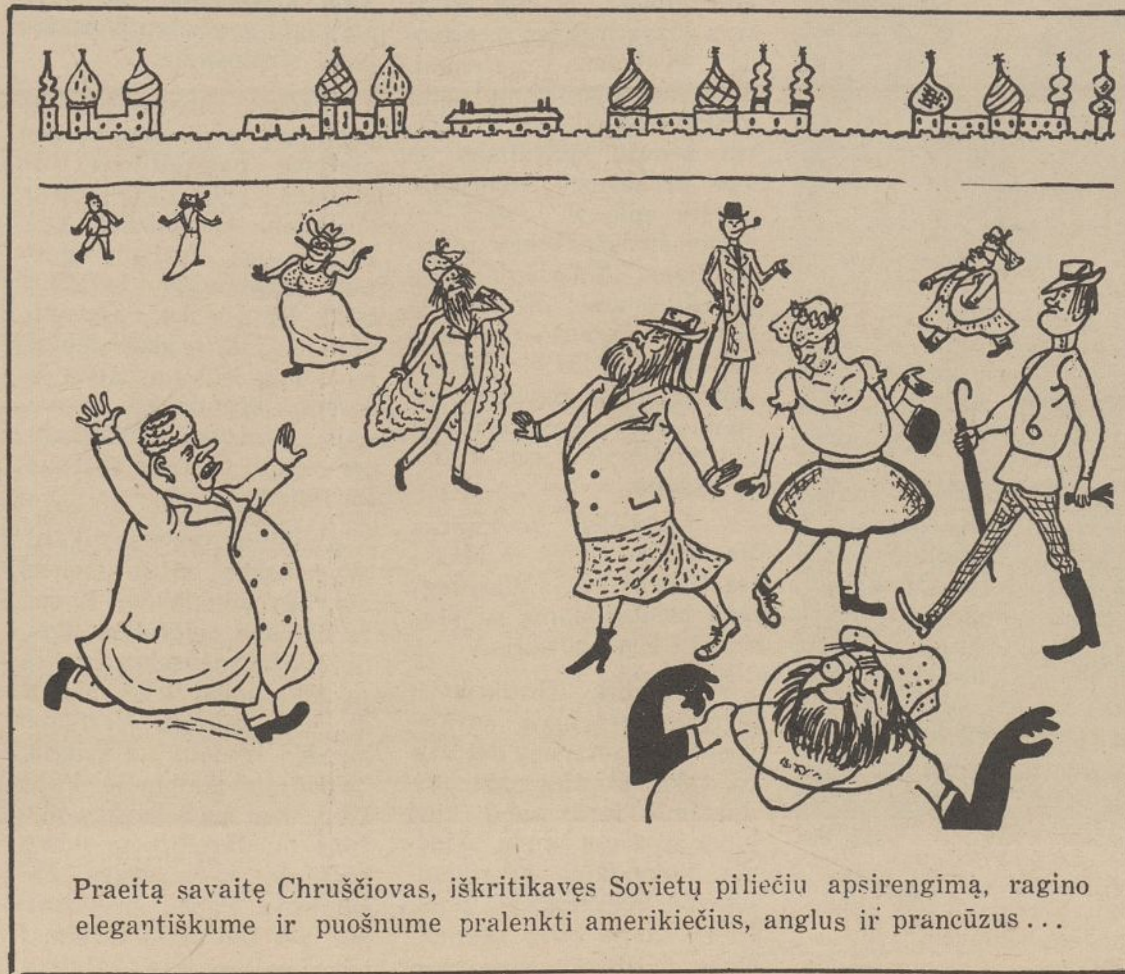
Vokiečių vyskupijų klausimas?

Tas "patikslinimas" laikinai išaiškines šį atvejį, — sakoma toliau laikraštyje, — tačiau jį galinčios sekti didelės politinės pasėkos. Viena iš jų liečianti buvusias vokiečių teritorijas dabartinėje Lenkijoje.

"Romoje šiuo metu atkakliai kursuoja gandai, kad kardinolas Wysinski iš Vatikano išsuderėjęs ir daugiau "mainų objektų", jų tarpe Vokietijos rytinių sričių pripažinimą. Nuo pat karo pabaigos tebesą atviras ir karštai ginčijamas tenyškųjų vyskupijų užpildymas, kaip Romoje tvirtinama, esąs išspręstas Lenkijos naudai. Faktiškai tai reikėtų Oderio-Neisses linijos pripažinimą iš Vatikano nusės".

"Die Weltwoche" pastebi, kad Vatikanas, išskyrus aukščiausiai minėtą "patikslinimą", jokio oficialaus pareiškimo dėl naujosios politikos linijos nėra paskelbęs. Bet jau iš turimų duomenų aišku, kad Pijaus XII politinė linija keičiama.

tros ir telefono kainas jau senokai veikia. Ir jos Ohio yra vienos iš žemiausių visose JAV. Todėl nėra prasmės tą įstatymą pakeisti. Ir šioj pramonės bei patarnavimo šakoj kainos turi būti teisingos, pritaikytos pagal kitas kainas. (Skelbimas)

Praeitą savaitę Chruščiovas, iškritikavęs Sovietų piliečių apsirėngimą, ragino elegantiškume ir puošnime pralenkti amerikiečius, anglus ir prancūzus...

DAR KARTĄ DEL "GAUGINO"...

"Kokios tos naujosios politikos priežastys ir koki galutinai tikslai — nėra lengva atspėti. Tačiau iš istorijos žinoma, kad Romai planuojant savo politiką šimtmečiams, ir visos klaidos, tegu ir atsitiktinai įvykusios, esti jaučiamos taip pat ištikus šimtmečius".

DETROIT

• Vietos Savanoriai Kūrėjai įsigijo vėliavą, kurią padovanojo Dariaus ir Girėno klubas. Vėliavos krikšto tėvais buvo visa eilė visuomenininkų ir kultūrininkų. Vakarieneje dalyvavo Michigano gubernatoriaus Mennen Williams, kurią pravedė V. Kutkus.

• Paukštytės, dalyvaujant svečiams vilkiukams, vasario 14 d. gražiai pagerbė Vasario 16. Sueigą pravedė Y. Miltakytė ir D. Memėnaitė. Visas būrys paukštyčių davė įžodį. Sueigoje dalyvavo tuntininkai, rajono vadeiva ir nemaža tėvelių. Buvo gražiai pažaista, padainuota ir pasakyta eilėraščių. Paukštyčių tėvų komitetas, talkininkaujant mamytėms suruošė skanias vaišes. Tėvų vardu žodį tarė J. Baublys.

• Gabijos ir Baltijos tuntu sueigą įvyko vasario 15 d. Žodį tarė tuntininkė s. J. Pečiūrienė. Vasario 16 proga Vyr. Skautininkės įsakymu apdovanota Tėvynės Dukters ženklų vyr. valt. Irena Laurinavičienė. Skautininko įžodį davė Liuda Griškelytė-Rugienienė ir Davetas Dulaitis. Po to, organizuotai su vėliavomis, dalyvavo bažnyčioje ir Vasario 16 minėjime.

• Dariaus ir Girėno klubas naujon valdybon išrinko: pirm. J. Paškauską, vicepir. V. Perminą, sekr. J. Taparauską, išd. J. Atkočaitį ir finansų sekr. Simanaitį.

• Rimas Petruolis ir Gntaras Juška išvyko savanoriais karinėn tarnybon.

J. K.

SKAUTININKŲ SUEIGA

Kovo mėn. 1 d., 3 val. p. n. sktn. P. Pajaujienės bute 15487 Marlowe įvyks Detroito ir apylinkių skautininku sueiga. Yra daug svarbių klausimų, prašoma visus dalyvauti.

MALDOS IŠ SIBIRO MARIJA, GELBĖK MUS

Sibiro tremtinių ranka rašyta maldaknygė. Maldos originalios, jų pačių kurtos, žavios minties

Laimingas tasai prancūzų dailininkas, kurio vardą man paminėjus, kilo Dirvoje naudinga diskusija dėl svetimvardžių rašymo lietuviškai. Nesuspėjau p. V. Lozoraitienei pasisakyti dėl jos iškelto klausimo, ir štai p. V. R. pateikė platų atsakymą Dirvoje (Nr. 13) dėl nelietuviškų pavardžių rašymo vargų. Tai mane atpalaiduoja nuo pareigos šiuo reikalu berašyti, kadangi esu visai tos pat nuomonės su V. R. straipsnio mintimis.

Tik su tuo "Gauginu" išėjo linksniausia. Spausdinant mano recenziją Dirvoje, išbrovė korektūros klaida — iškrito viena raidė. Prancūziškai šio dailininko pavardė rašoma Gauguin, o ne Gaugin, kaip buvo klaidingai surinkta ir kaip abu suinteresuotieji vėliau tą pavardę rašė, — "Gauginas". Taip parašytą jo pavardę prancūzai tartų ne "Gogen", bet "Gožen" (su nosinine n).

Tikrai, tos korektūros klaidos tai tikros blusos — nuolat jos išsikverbia į raštus. Pvz., ir V. R. straipsnyje yra duodama prancūziška pavardė Malroux, nurodant, kad ji jų tariama "Malrū". Tas būtų teisingai. Bet aš kažkaip noriu įtarti kad V. R. čia turėjo galvoje labai plačią žinimą prancūzų rašytoją Malraux, o jo pavardę lietuviškai reikėtų tarti "Malro" — su kirtimi ant o.

Visa tai smulkmenos, bet pats nelietuviškų pavardžių rašymas mūsų spaudoje yra labai rimtas ir nuolatinis svarbos reikalas. Amerikoje ar kitur leidžiamus lietuviškus laikraščius pavardes, kartais tikrai kyla šiurpas dėl jau per didelės suirutės, jokių taisyklių ir mūsų rašomosios kalbos įpročių nesilaikymo. Tad esu laimingas, kad mano "Gauginas" tą klausimą vėl pajudino ir Dirva naudingai prisidėjo prie narpliojimo.

B. Raila, Los Angeles

gilumu ir grožiu, auka ir kančia. Persunktos didele Dievo, tėvynės ir žmogaus meile.

Išleido ATEITIS, spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Gaunama pas platintojus ir ATEITIES administracijoje.

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

TL.: GLenmaore 2-2923.

Kaina 1 dol.

LAIŠKAI

BUVO BOBA VILNIUJ? .. GAL BUVO, GAL NEBUVO ...

Įdomus dalykas: Alto vada, Vykd. Komiteto nariai, dėl savo š. m. sausio mėn. 2 d. posėdžio jau nesutaria: vicepirmininkas E. Bartkus tvirtina, kad buvo nutarta "išleisti atsišaukimą į lietuvių visuomenę, raginant kreiptis laiškais ir telegramomis į Apaštališką Deleгатūrą Washingtone, prašant palikti pilnai veikiančią Lietuvos Atstovybę Vatikane" (š. m. vasario mėn. 5 d. Dirva — Nr. 10), o sekretorius Dr. P. Grigaitis kategoriškai tvirtina, kad tai "netiesa; tokio nutarimo nebuvo". Toliau Dr. P. Grigaitis dar paaiškina: "jokio pasiūlymo išleisti atsišaukimą į visuomenę nebuvo duota ir jokių diskusijų, ar reikia tokį atsišaukimą išleisti, — nebuvo. Tai negalėjo būti ir nutarimo!" Š. m. vasario mėn. 9 d. Naujienos — Nr. 33.

Kur čia dabar tiesa? Gal arčiau prie tiesos prieti padės tos pačios Naujienos? — Atverskime jų Nr. 16 — š. m. sausio mėn. 20 d. Paskaitykime š. m. sausio mėn. 4 d. Detroito įvykusio lietuvių susirinkimo aprašymą. Ir rasime, kad "prašėm apie padėtį darė Vytautas Kutkus. Jis VAKARYKŠČIAI telefonu buvęs susirišęs su Alto pirmininku L. Šimučiu ir sužinojęs, kad... prieš pat pasikalbėjimą su Kutkum p. Šimutis tik ką baigęs ALTO (ar V Y K D O M O S I O S T A R Y B O S — nežinau) posėdį, kur VISI VIENBALSIAI NUTARĖ rašyti protesto LAIŠKUS ir TELEGRAMAS" (visi pabraukimai mano — T. B.).

Išrodo, kad čia kalbama apie tą patį posėdį ir kad jame vis dėlto buvo nutarta apie "laiškus ir telegramas". Negi Detroitas būtų apie tą "vienbalsį" nutarimą prisimanęs? ...

Tiesa, kaip ten yra su ALT Vykd. Komiteto nutarimais: ar jie nėra tuoj pat posėdy parašomi ir visų dalyvių pasirašomi? Tada neįvyktų tokių greitų ir keistų "užsimiršimų", kaip šiuo kartu ...

T. B., Chicago

★

NESUPRANTAME, O TURĖTUME SPRASTI

Ponas D. D. iš Detroito vasario 12 d. "Drauge" pritaria, "kad grąžintote dr. K. Šidlausko laišką nespausdintą ... (Kas gi privers gilintis į tokias tiradas)".

Jei pritariame, kad tautiečio pasisakymas gali būti atstumtas be išsklausymo, mes turime pritari ir tam, kai svetimieji mūsų pasisakymus irgi atstumia be išsklausymo.

Tai yra likimas, kurį mes patys sau kalame.

K. Saudargas, "Draugo" skaitytojas

★

DIRVA GERA

Man asmeniškai Dirva labai patinka. Skaityčiau, kad neatsizvelgiant į politinius įsitikinimus, Dirva dabar yra geriausia ir turtingiausia savo turiniu iš visų lietuviškų laikraščių.

Būtų, žinoma, gerai laiku nuo laiko išgirsti apie Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio politinį ir kultūrinį gyvenimą. Tas ypač jaunimui turėtų būti įdomu. Taip pat daugiau iš Chicago gyvenimo.

Jonas Variakojis, Chicago

PAREIGA IR ATSAKOMYBĖ, BET NEPASYVI LAISVĖ

Senieji veikėjai ginčijasi dėl demokratijos esmės ir pasireiškimų praeityje ir dabartyje. Jie linksta svetimoms partijoms veikėjų veiksmus aprikstyti diktatoriniais pasireiškimais, nekreipdami dėmesio į socialines sąlygas. Bet "tuščias puodas barška". Jie smerkia kitus, užmerkdamiesi ir savęs nematydami. Imama nebesusikalbėti dėl autokratinių ir netolerantinių pasireiškimų net demokratinėse partijose ir tarp jų veikėjų. Gyvenimas linksta išsigimti, kai pamirštama vadovautis sveikais esminiais principais ir imama nebekontroliuoti savo veiksmų.

Mūsų jaunimas pasisako nepritariąs senesniųjų visuomeniniam tuščiažodžiavimui. Bet kurio principu ryžtasi mūsų jaunimas sveikiau žiūrėti į gyvenimą ir jį tvarkyti? Mūsų akademiškasis jaunimas daugumoje yra persisunkęs patrauklia liberalizmo idėja, nesukdamas sau galvos apie socialines sąlygas jam pasireikšti. Jis praeities ir dabarties įvykius linksta vertinti laisvės požiūriu. Jis dedasi esąs laisvas nuo tėvų ir kitų lyresniųjų autoritetų, laisvas nuo šeimos, tautos, socialinės aplinkos ten ir čia, ir laisvas nuo politinės ir religinės bendruomenės varžtų, kurie kliudo prigimtiniam jaunuolių laisvės jausmui pasireikšti.

Ar laisvė yra gyvenimo vienintelis pagrindas? Ar liberalizmas yra vienintelis socialinio gyvenimo principas? Ar smaguriavimas yra vienintelis žmogaus pasireiškimas? Kokiam santykiu yra jie su asmenine ir bendruomenine pareiga ir atsakomybe?

Lietuvių asmeninį ir bendruomeninį gyvenimą pareigos ir atsakomybės požiūriu ėmėsi kelti Juozas Bačiūnas, ypač visuotiniame suvažiavime praėjusiais metais New Yorke. Tik, deja, suvažiavimo prezidentas ir dalyviai

M. KAMPIUS

narado laiko šiam būtinam reikalui svarstyti. J. Bačiūnas šiuo požiūriu aprašo lietuvių gyvenimą Australijoje. Ši mintis nėra maloni kelti ir girdėti taip, kaip komplimentai. Tačiau ji yra labiau reikalinga, negu komplimentai. Dabar spauda ima tą mintį vystyti.

Vien tik veikli pareiga ir atsakomybė, bet ne pasyvė suteikia realybę privatiems ir juridiniams asmenims. Žmogus be pareigos ir atsakomybės neturėtų asmenybės reikšmės. Bendruomenė be pareigos ir atsakomybės, kuri turi pasireikšti individualine ir kolektyvine veikla, būtų tik popierinė fikcija. Be pareigos ir atsakomybės negali būti privačių ir viešų socialinių vienetų: šeimos, giminės, tautos, valstybės, bažnyčios, parapijos.

Tiesa, viešosios teisės vienetai, kaip valstybė, gali būti sudaromi privalomu įstatymu ir palaikomi tam tikra prievarta iš viršaus. Čia kaip tik ir iškyla laisvės klausimas individo ir kolektyvo prievolių santykiuose. Pasirodo, kad net ir viešosios teisės vienetai negali apsieiti vien privalomu įstatymu ir prievarta. Tačiau privatinio pobūdžio bendruomenės, kaip šeima ir tauta, yra sudaromos vien susitarimu ir išlaikomos pasiaukojančia meile, kurie turi pasireikšti abipusiškai išsipareigojimu ir atsakomybės nešimu. Čia neįmanoma operuoti laisvės teise vietoje išsipareigojančios ir atsakingos meilės.

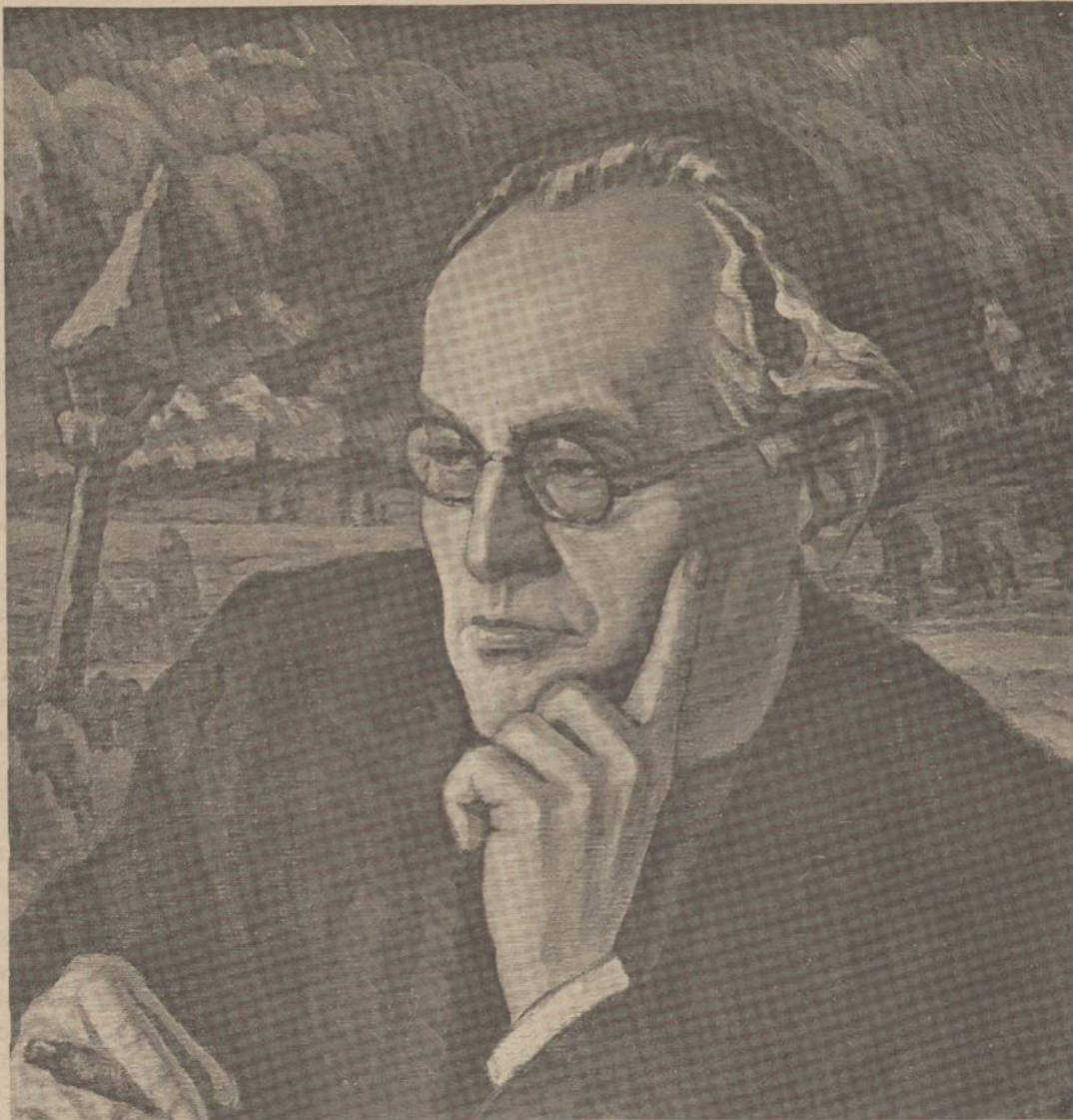
Kas nepasireikštų pareigos ir atsakomybės jausmu ir gyvenimu asmeniniuose ir bendruomeniniuose reikaluose, tas pasirodytų esąs iš esmės vergas. Laisvė yra įmanoma tik tarp laisvų. Išsipareigojimas ir atsakomybės nešimas išlaiko laisvę. Tuo tarpu laisvė be pareigos ir atsakomybės skatina anarchiją. Pagal išsipareigojimo ir atsakomybės

nešimo pasireiškimą esame vertinami individualiniai ir kolektyviniai saviški ir svetimųjų tarpe.

Taigi, ko mums lietuviams labiausiai trūksta dabartinėje emigracinio gyvenimo sąlygomis laisvuose kraštuose: ar mums čia trūksta laisvės, ar išsipareigojimo su atsakomybės nešimu?

Jei trūktų laisvės, tai būtų laisvi ieškoti laisvės sąlygų ir kalbėti apie geresnę laisvę. Bet jei lietuviškai dirvai čia pirmoji eilė trūktų asmeninio ir kolektyvinio išsipareigojimo ir atsakomybės nešimo pasiaukojančios meilės požiūriu, tai pirmoji eilė ir susirūpinkime šiuo reikalu, studijuokime, kalbėkime ir stiprinkime jį. Tada nesiblaškykime po antros eilės valstybinio autoriteto ir asmeninės laisvės dirvonus.

Vadovaukimės sveiku gyvenimišku protu, išmintim, morale ir drausme šioj svarbioj gyvenimo dirvoj. Žiūrėkime, kas darosi mumyse ir aplink mus realybėje. Nepasitenkinkime vien tik idėjinio formalizmu ir mokslinėms ar partinėms teorijomis, kurioms trūktų gyvenimiško realumo.

Dail. Adomo Varno paveikslas.

Poetas Faustas Kirša.

AUSTRALIJOJ LIETUVIAI

VYSKUPAS V. BRIZGYS
CANBERROJE

Prisimindami senus pa-
pročius canberriškiai vys-

kupą V. Brizgį sutiko apie septyniąsias mylias nuo pačio miesto. Suvažiavo veik visi canberriškiai, žinoma, ne su žirgais, bet holdenais, zefyrais. Ir nebuvo tik išpuostų vartų. Suvažiavo visi, nors jau audra buvo prasidėjusi, o tokios audros Canberra dar nėra mačiusi.

Audra praėjo ir ją jau užmiršome, bet neišdildomai liks atmintyje vysk. V. Brizgio atsilankymo dienos. Lygiai per pirmąjį susitikimo vakarą St. Patrick parapijos salėje ir per bažnytinės konferencijas, lygiai per Vasario 16-osios minėjimą.

Savo kalboje, be tikrai naudingų pamokymų, patarė Vasario 16 minėjimus išvesti į platesnes dirvas, ką yra atsiekę Amerikos lietuviai. Jo nuomone Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje ir kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo turi vieningai sutilti visi religinių ir politinių įsitikinimų lietuviai.

Minėjimo programą išpildė R. Kučinskaitė ir V. Labutis deklamacijomis. Balsytė ir Petronis pianinu, Rataiskienė savo kūrinio skaitymu ir P. Darius solo dainomis. Pagerbime kalbas pasakė J. Žilinskas ir valdybos pirm. P. Martišius, A. Čeičys, kun. Bačiūnas ir du Canberros australai kunigai.

Prisiminti canberos lietuvių vyskupui buvo įteikta p. Šilinienės dar Lietuvoje išauštas rankšluotis.

Motery socialinės globos sekcijos paruoštos vaišės stebino ne tik svečius, bet ir mus pačius, savo turtingumu.

Vyskupo V. Brizgio dienas ir minėjimą organizavo kun. Dr. P. Bačiūnas, apylinkės valdyba ir specialus komitetas iš p.p. Balsio, Šilinio, Katausko ir Laurinonio.

P. P.

**Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti ir
paragink ją
užsiprenumeruoti.**

BRANGU IR SAVA

FAUSTAS KIRŠA

O Lietuva, ant tavo laimės dirvų
Mes augome ir džiaugėmės pasauliu.
Kai dienos temo, kai rytai liepsnoja,
Nei ilgesys, nei badas nelapojo.

Laukuos mirgėjo gražios rugiagėlės,
Prie prieangio aštriai kvėpėjo rūtos,
Ir ažuolai pro debesis stebėjo,
Kaip Dievas žvaigždžių milijonus sėja.

Vandens srovėj sidabro žuvis žaidė,
Lakštingalai gaivino naktį trėlėms...
Ir kas supras, ir kas įvertins tavo
Ne aukso turtą: kas brangu ir sava?

Už stalo, tankių medžių pavėsyje, sėdėjo stalius su visa šeimyna. Tarpduryje, kaip visuomet, stovėjo jo žmona, laikydama rankose kačiuką, ir žiūrėjo į valgančius.

— Aną kačiuką aš meistrienei padovanuoju, — prabilo Klemensas. — Kaip jis išaugo per tuos du mėnesius.
— Ar jie kasdien geria vyną?
— Kas čia nuostabus? Vynas pas mus juk auga. Jus geriate alų, nes neturite vynuogynų.

— Na, tai ir aš tikiuosi truputį nugerti pietaujant.
— Aišku, ir už tai galit būti man dėkingas. Jūs valgsit ir gersit, kai tuo tarpu mane lups, — jis palietė vachmistro alkūnę. — Jūs juk džiaugiatės, pagaliau manim atsikratęs? O! Štai, jis ateina. Tik nesileiskit su juo į ilgas kalbas.

— Vargšelis... Ne, kalbėtis su juo tai jau tikrai nenoriu. Lik sveikas, Klemensai, ir atsimink — viskas praėina. — Jis pakilo ir žengė niūraus vyro link.

— Ar jūs dabar patenkintas pone Wirge? O gal norit, kad sūnų jums kambaryje perduočiau?
— Kiek aš jums skolingas?
— Saskaikta jums pati valdžia prisiūs. Taigi... Perduodu sūnų. Nebūkit jam per daug griežtas. Juk tai buvo tik jaunystės išdaiga. Aš daug jaunuolių perleidau per savo rankas ir mano akys neklysta: jis geras vaikas. — Vachmistras pakėlė ranką prie kepurės ir vikriai apsisukęs nuėjo.

Klemensas stovėjo ir laukė antausio. Kodėl tėvas nepakelia galvos? Ko jis žiūri į žemę?

— Tėve, aš žinau, kad tu man niekad neatleisi. Geriau išsiskirkim. Mes niekad nesugyvensim. Leisk man išėiti iš namų.

— Eik į kambarį, — tepasakė zakrastijonas, rakinamas duris. Kai Klemensas peržengė slenkstį, tėvas, užstūmęs skląstį, nuėjo į virtuvę. Nežinodamas ką veikti,

Klemensas dairėsi po koridorių. Staiga jis pamatė prie sienos prikaltą popieriaus lapą, su didelių raidžių įrašu: SVEIKAS SUGRĮŽĖS! Ką tai turėjo reikšti? Sveikas sugrįžęs, o tėvas net nepažvelgė į jį. Gal jis nepastebėjo užrašo? Klemensas klausėsi. Virtuvėje tėvas sužvalgino raktais ir trenkė juos ant stalo. "Bebbi!" nuaidėjo jo piktas balsas, ir durys į sodą trinktelėjo. Klemensas prislinko prie virtuvės. "Bebbi!" Aidėjo tėvas po sodą. Tik dabar Klemensas suprato tėvo staigų pyktį. Virtuvės stalas buvo padengtas gražia staltiese, viduryje gvazdikų puokštė, o aplink ją išdėstyti: rudas apgruzdėjęs kepsnys, bulvių salotos ir vyno bonka. Per kėdės atlošą primesta jo eilutė. O! Juk tai ta pati, anoji... Jis perbraukė ranka veidą. Teta viską suruošė, tėvui nežinant, ir išėjo, kad jie vienu du čia susėstų ir susitaikintų. O viskas vyksta priešingai. Tėvas dar labiau miršta. Jo širdis pradėjo tankiau mušti, išgirdus grįžtančio tėvo žingsnius. Kad tik jis nepastebėtų užrašo! Bet tėvas ėjo tiesiai, nesizvalgydamas, į didžiąją salę, kurioje stovėjo bažnytinės palmės, vėliavos ir kiti procesijoms reikalingi daiktai. Keista, kad šitie pašventinti bažnyčios reikmenys niekadoms netrukdydavo dievobaimingojo zakrastijono, kai jis, salėje pasiguldęs, plakdavo mane, galvojo Klemensas. O salėje buvo tylu. Nejaukiai tylu.

Pagaliau tėvas pasirodė. Dabar, atsiduso Klemensas, dabar atėjo atsiskaitymo valanda. Tačiau ir šį kartą tėvas būtų pro jį praėjęs, jeigu nebūtų pastebėjęs užrašo.

— Ką!? — suriko jis, ir pripuolęs nuplėšė popierių. Paskui jis ir vėl virtuvėje kažko ieškojo, garsiai traukdamas stalčius, ir vėl bėgo į salę, iš kurios netrukus pasigirdo plaktuko taukšėjimas. Ką gi šitas žmogus dabar sugalvojo, svarstė Klemensas. Ko gero lieps man ant vinių prikaltos lentos atsigulti. Viename nuotykių romane jis buvo skaitęs, kad meksikiečiai šitokiu būdu išgaudavo paslaptis iš savo priešų. Bet ką gi jis slėpė? Kokias paslaptis jis turėjo? Tėvui juk viskas buvo žinoma. Dar kartą Klemensas greitai viską pergaltavo ir stengėsi nustatyti savo nuskaltimo didumą. Kai Muenchene jį suėmė, jis susitaikė su likimu. Tačiau šitas gėdingas grįžimas į namus jo nusistatymą pakeitė. Jis tvirtai pasiryžo perkesti visas bausmes, o paskui, pasiėmus brolių Martyną, galutinai pabėgti iš namų. Kaukšėjimas nutilo. Ir tėvas nuleidęs galvą vėl praėjo pro jį į virtuvę. Klemensas girdejo, kaip bėgo vanduo iš čiaupo, kaip varstėsi indaujos durys ir pagaliau buvo patraukiama kėdė. Tėvas sėdėjo

už stalo ir valgė! Klemensas tai pajuto taip aiškiai, lyg matytų savo akimis. Kad tu paspringtum anuo kepsniu, nebesivaldė savo mintyse jis. Kad ir kažkiek rūpesčių jis tėvui buvo pridavęs, sėdėti dabar ir valgyti, net nepasizūrint į jį, buvo neišvaizduojama kiauylstė. O jis, durnelis, patikėjo policijos viršininkui, kai anas sakė, jog tėvas nuo rūpesčių suvargęs ir susenęs. Tiesiog juokinga! Susikrimtęs! Ir jis pats nepajuto, kaip suriko:

— Gero apetito! — ir krūptelėjo, išgirdęs tėvo tylų pavargusį balsą:

— Eik valgyt, Klemensai. Eik...

Ir ką jis pamatė? Už stalo sėdėjo tėvas. Priešais jį — stiklinė vandens ir sausos duonos rieki. Visi gardumynai buvo nustumti į stalo galą.

— Sėskis, Klemensai, išskyrus vandenį su duona, trys dienas daugiau nieko nevalgysim. Abudu, — pasakė jis ramiai.

Abudu? Ką tai reiškė?

— Atsinešk vandens.

Klemensas stovėjo, lyg sumedėjęs.

— Bijai? Aš nemušiu tavęs.

Klemensas nepajudėjo. Vanduo su duona? Abiem? Argi jis vėl pradėjo pasnikauti, idant įsisteiktų Dievui? Ir reikalauja to paties iš jo? Dabar, kada jis toks peralkęs.

— Sėskis ir valgyk.

Aišku, jis pasnikauja tik todėl, kad supyko ant tautos. Koks tai žmogus! Šventajam Rašte paklydėlio sūnaus tėvas visą veršį papiovė, kai anas sugrįžo. O šitas čia, net kepsnio jam gali.

— Aš nealkanas, — pasakė Klemensas ir atsiėmė į durų staktą. Virtuvėje niekas nebuvo pasikeitę. Virš pečių, kaip visuomet, sukiniėjosi kelios musės. Keptuvės ir puodai blizgėjo. Tarp dviejų šventų paveikslų tebetakėjo laikrodys. Ant spintelės gulėjo giesmininkai ir maldaknygės. Virš jų kabėjo Nukryžiuotasis ir švesto vandens indelis. Visur prigrūsta šventų dalykėlių, galvojo jis nepatenkintas, ir žvilgtelėjo pro langą. Sode buvo išrikuotos Martyno triušių būdelės. Bet kas gi čia? Jos visos buvo atdaros! Tuščios! Nejaugi jis būtų Martynui jo mylimus gyvulėlius atėmęs? Ir dar ko gero už tai, kad anas gavo blogą pažymį iš tikybės. Ir kur Martynas? Šiuo metu jis jau turėtų grįžti iš mokyklos. Jis pasisuko į tėvą, ir staigo jo šnariai nutirpo. Ant tėvo švarko rankovės buvo užsiūtas juodas gedulo raštis, kurio jis anksčiau nepastebėjo.

(Bus daugiau)

SVARSTYMAI

IŠ JAUNESNĖS IR VYRESNĖS KARTOS
VISUOMENININKŲ SUSIRAŠINĖJIMOSANTYKIAI SU VATIKANU LIETUVOS
VIDAUS POLITIKOJEŽilius Jauniui,
vasario 10 (III)

...Lietuvos santykių su Vatikanu eiga gali būti vienas iš pavyzdžių, kaip tie santykiai gali atsidurti vidaus politikos propagandinėje priemonėje.

Prof. A. Voldemaras, bent tais laikais, kai buvo valdžioje, nebuvo nei uoliai praktikuojas, nei religinei vyresnybei labai nuolankus katalikas. Niekas neįtarė, kad jis būtų veržėsis kaip galima geriau apdrausti katalikų religinius interesus prieš galimus Lietuvos valdžios, ypač jo paties vadovaujamos valdžios pasikesinimus... Tačiau kaip tik jis, Voldemaras, 1927 metais parvežė iš Romos Lietuvai staigmeną — konkordatą. Kalbėjo, kad net pats prezidentas Smetona buvęs nustebintas, kaip čia taip greit, netikėtai atsirado tas konkordatas...

Ir koki buvo pirmieji (spontaniški!) neoficialūs ar net pusiau oficialūs įvykio komentarai? Ogi: matot, štai tie gerieji katalikai — krikščionys demokratai — tiek metų buvo valdžioje, o konkordato Lietuvos katalikams neparūpino! Konkordatas — tautininkų valdžios dovana katalikams! Na, tai ar ne melagaliai tie krikščionys demokratai, kurie sako, kad tautininkai bedieviai!

Tai rodė, kad anuo metu tautininkams (panašiai kaip ir dabar tautininkams ir kai kurioms kitoms, net ir naujosios jaunimo organizacijoms) buvo opus dalykas ta opinija, kad jie galbūt "bedieviai". "Dieviai" ar "bedieviai" jie buvo, bet nenorėjo, kad juos "bedieviais" laikytų. Nes tai politiška nenaudinga ten, kur visuomenės opinija palankesnė "dieviams", negu "bedieviams".

Ar gerai, jei politinė grupė panaudoja savo "nebedieviškumui" įrodyti tokius dalykus, kaip konkordato sudarymas?

Iš tolimos perspektyvos žiūrint, man tai sukelia ne visai gerą skonį. Tai yra pavartojimas dalyko tokiam tikslui, kuriam jis iš tikrųjų neskirtas...

Br. J.

Ps. Joana Kaukoriūtė-Krutulienė, v. s. E. Kliorienė, s. J. Bobinienė, s. D. Gasnerienė, s. H. Plausinaitienė, ps. R. Račiūnas, v. v. J. Butkevičius, L. Česnaitė, S. Lukauskas ir ps. Br. Juodelis, sudaro Kaziuko mu-

gės rengimo komitetą Chicagoje.

Kaziuko mugė įvyks š. m. kovo mėn. 1 d., 11 val. ryte Jaunimo Centro patalpose Chicagoje.

ASS šatrijos Raganos draugovės naujoji valdyba. Iš kairės (sėdi): M. Gelaziūtė, M. Dabrikaitė, R. Vizgirdienė, (stovi) M. Žyžniauskaitė.

V. Bacevičiaus nuotrauka.

„Šalyn zuikiai!“

Gen. V. Nagevičius-Nagys Petrapilio seime. Dail. Adomo Varno daryta daryta karikatūra. Iš jo leidinio „Ant politikos laktų“.

Parvežk man Kaziuko širdį...

Papročiai, tradicijos ir jų sentimentai yra didelė lietuviško charakterio dalis. Jie palaiko asmens ryšį su vietovėmis, laiku, įvykiais ir jų dvasia. Ypač tas ryšio sudarymas ar palaikymas pasidaro svarbus norint lietuvių išlaikyti jaunimo tarpe, augančio "kaubojis-kos" civilizacijos aplinkoje.

Vilniaus šventė

Papročiai ar tradicijos nemėgsta dirbtinių dekoracijų, tačiau mūsų aplinkoje su tinkama scena ir vaidybos menas gali stipriai sukelti nerimą ar ilgesį jaunose širdyse, ar nupūst dulkes nuo praities vaizdų vyresniesiems.

Mūsų vyresnieji, ypač Vilniaus krašto lietuviai, gerai atsimeina didžiausį metinį jomarką Vilniuje šv. Kazimiero šventės metu, kuris trumpai buvo vadinamas Kaziuko mugė. Per eilę metų, greta prekybinio Kaziuko mugės aspekto, susidarė eilė kitų tradicinių reiškinų, pramogų, kurios lietuvišku nuoširdumu sutraukdavo į Vilnių minias žmonių. Ilgainiui, Kaziuko mugės tautinės išraiškos prekės tapo žinomos visoje Lietuvoje ir įgavo su Vilniumi jungiančio ryšio simboliką.

Bus ir Chicagoje...

Sinbolines Kaziuko mugės Amerikos lietuvių tarpe pirmosios suruošė Clevelando liet. skautės prieš porą metų Jos ruošia ir šiais metais. Tačiau šiais metais pajudėjo ir didžioji Chicago. Visi penki skautų-čių tantai, A. S. S. ir Stud. Skautų Korp! "Gintaras" Chicagoje kovo 1 d., Jaunimo Centre, rengia pirmąją Kaziuko mugę.

Kaziuko mugė Chicagoje bus pradėta pamaldomis 10 val. ryte Lietuvos Skautų-čių Globėjo šv. Kazimiero garbei, naujoje Tėvų Jėzuitų bažnyčioje prie Jaunimo Centro. Pati mugė įvyks didžiojoje salėje, kur visi skautiški vienetai turės savo paviljonus su rankdarbiais, suvenyrais, audiniais, mežginiais, keramika, skanumynais, Kaziuko širdimis, Vilniaus verbomis ir daugybe kitokių dovanėlių,

daugumoje pačių skautų-čių gamintų. Spaudos kioskas visus aprūpins knygomis ir žurnalais, o desiruota mėš-

ka visus pavaišins medum.

Čia bus galima daug ką laimėti prie "Laimės rato", daug ką sužvejoti "Laumių šulinyje" ir susipažinti su "Kaziuku ir Barbute". Korp! "Gintaras" turės gintarų paviljoną.

Trys atskiri skaučių tautų restoranai — valgyklos. Tose pat Jaunimo Centro patalpose visus vaišins skaniais lietuviškais pietumis už labai žemas kainas ir visiems Kaziuko mugės lankytojams tą dieną namuose pietus valgyt nereikės. Skaučių tantai jau dabar ruošiasi įvairių valgių gaminiui, kurių receptai laikomi paslaptyste.

Mugės atidarymo apeigas praves "Kernavės" skaučių tuntas, su tautininke sktn. H. Plausinaitiene tuoj po pamaldų, 11 val. ryte.

Nėra abejonės, kad nė erdvios Jaunimo Centro patalpos nesutalpina visu suvažiavusių į Kaziuko mugę vienu metu. Ir jei tu, kaimyne, nuvažiuosi pirmas, — nepamiršk man nupirkti Kaziuko širdelę...

Ps. Joana Kaukoriūtė-

Krutulienė, v. s. E. Kliorienė, s. J. Bobinienė, s. D. Gasnerienė, s. H. Plausinaitienė, ps. R. Račiūnas, v. v. J. Butkevičius, L. Česnaitė, S. Lukauskas ir ps. Br. Juodelis, sudaro Kaziuko mu-

gės rengimo komitetą Chicagoje.

Kaziuko mugė įvyks š. m. kovo mėn. 1 d., 11 val. ryte Jaunimo Centro patalpose Chicagoje.

Rašo:
L. JAUNIS ir V. ŽILIUS

Be ar dabar nekartojami panašūs pasielgimai? Ar tie mūsų visuomeniniai sambūriai — tautiški arba liberališki, ar tautiški ir liberališki, kurie sąmoningai nenori dažyti savęs religine spalva, nors ir nesirengia kovoti su religija, — ar tie sambūriai nepapildo tos pačios, rafiziejiškumu kvėpiančios nuodėmės, tuo ar kitu būdu bandydami dirbtinai pademonstruoti savo gerumą religijos naudai?

Mūsų (ir ne vien mūsų, o taip pat, ir net ypač, amerikiečių) grynai pasaulietiški tikslų organizacijos, savo visoje veikloje religijos dalykų visiškai neužkludydamos, kai tik rodosi viešai, laiko lyg etiketo reikalavimu prijungti prie to pasirodymo bent jau religinę invokaciją, jeigu ne pamaldas. Jeigu tai daroma tik etiketo ribose, tai sakyčiau, jog geriau to nebūtų daroma, nes tai nerodo įtikinančio nuoširdumo.

Religinė demonstracija reikalinga vidutinio nuoširdumo, o jeigu ji remiasi tik etiketo reikalavimu, tai ta demonstracija iš esmės yra profanacija.

Man visada būdavo neaišku Lietuvoj, kodėl tautininkų bei jaunlietuvių organizacijos taip narsiai kovodavo dėl pamaldų suvažiavimų progomis ir vėliau pašventinimo, ar dėl pašventinimo, ar dėl pasirodymo, kad šventina? Turbūt tai daugiau buvo "politinis šventinimas", kadangi ir kai kurių kunigų atsisakymai šventinti juk buvo šimtu nuoširdžių politiniais sumetimais pagrįsti.

Deja, ir Lietuvos konkordato su Vatikanu sudarymas turėjo panašų vidaus politikos kvapą...

Dar daugiau. Konkordate buvo nuostatų, kurie gerokai varžė kunigų bei vyskupų politinę akciją prieš ne krikščionių demokratų partijos valdžią. Iš vyskupų buvo reikalaujama specialios valstybei ištikimybės priesaikos. Kunigams buvo įsakyta kiekvieną sekmadienį po sumos viešai giedoti specialią maldą už Respubliką ir jos prezidentą (įsakmiai paminint jo vardą!). Aišku, politikuojantiems kunigams susidarė didelis nepatogumas negiamai kalbėti apie valdžią, už kurią patys turėjo viešai melstis...

Bet konkordate buvo ir kaina už tas koncesijas. Piliiečiams katalikams buvo numatyta visa eilė specialių garantijų, kurioms tinka privilegijų vardas, ir kuriose glūdėjo kitos plačios galimybės politiškai veikti kitokia linkme, negu ano meto vyriausybės buvo pageidaujama.

Sako, prezidentas, susipažinęs su konkordato turiniu, pareiškęs susirūpinimo dėl tų privilegijų. Esą, (jeigu teisybė?) Voldemaras atsakęs paprastai: to nevykdysim!

Voldemarui nebeteko su ta vykdymo ar nevykdymo problema susidurti, o Smetona nebuvo iš tų, kurie į sutartis žiūrėtų taip lengvai. Stengėsi vykdyti, priešinosi tik tokiai konkordato interpretacijai, kuri tempė jį kiek galima toliau nuo vyriausybės politinės lini-

jos. Turėjo dėl to daug keblumų, nesusipratimų, susilaukė kaltinimų ir t.t. Galbūt būtų jų turėjęs ir pats Voldemaras, jei būtų spėjęs susidurti su reikalu apsispręsti ir vykdyti ar nevykdyti, kas pasirašyta.

Tas patyrimas rodo, kad ateity, kai Lietuvai vėl teks spręsti santykių su Vatikanu klausimą normaliose aplinkybėse, būtų labai pagei-

Spauda

ARGI REIKIA ELGTIS
PLIKBAJORIŠKAI?

Mūsų kaimynas ir progionis hendiradarbis Edv. Karėnas vasario 13 d. Drauge įspėja, kad "Vilnius ne Lvovas", nes Lietuvos teisės į Vilnių nepalyginti tvirtesnės už ukrainiečių teises į Lvovą, todėl, sako, nereikia Vilniaus gretinti su Lvovu, nes tuo galinti būti susilpninta mūsų pozicija ginče su lenkais.

Šis įspėjimas rašomas ryšium su lietuvių laišku Life'o redakcijai dėl jos siūlymo, besprendžiant Berlyno ir Vokietijos problemas, atiduoti Vokietijai Stettiną, o Lenkiją kompensuoti "lenkiškais miestais, Vilniumi Lvovu".

Iš kelių mūsų spaudoje cituotų laišku, rodos, tik viename iš jų (LNT pirminio, cituotame Dirvoje) buvo primintas ne tik Vilnius, o ir Lvovas, ir buvo nurodyta, kad dėl Lvovo žodis turėtų priklausyti ukrainiečiams, ne Maskvai, kuri neturi pamato disponuoti nei Vilniumi, nei Lvovu. Ukrainiečių teisių į Lvovą pagrindimas nebuvo laiške nei diskutuojamas, nei lyginamas su Lietuvos teisių į Vilnių pagrindimu. Lvovas ir patiems ukrainiečiams nėra tas pats, kas mums Vilnius, nes jie nelaike jo Ukrainos sostine. Tas miestas jiems yra panašesnės reikšmės į Klaipėdos reikšmę Lietuvai. Bet, jeigu kas tuo pačiu atsikvėpimu Vilnių ir Lvovą siūlo padaryti mainų objektu, tai koks gi gali būti pavojus Vilniaus reikalui, jeigu mes irgi tuo pačiu atsikvėpimu pasakom savo nuomonę, jog nei Vilnius, nei Lvovas nėra nei rusų, nei lenkų, nei Life'o redakcijos tokia nuosavybė, kuria jie galėtų kaip nori disponuoti, nesiškai tydami su Lietuvos ar Ukrainos teisėmis.

Išspėjime tarp ko kita ci-

tuojami vienos enciklopedijos duomenys apie Lvovą. Duomenys toki, kurie kalba tik apie to miesto priklausymą Lenkijai ar jos provincijai, o visiškai nutyli ar jis turi ką bendra su ukrainiečiais. Duomenys net neminima, kieno gi tas miestas (kaip gynibos punktas nuo totorių invazijos) įsteigtas. Teigiama tik, kad 90 metų po įsteigimo Lvovas jau "perėjo Lenkijai"...

Panašiai esti dėstoma, pavyzdžiui, ir Klaipėdos miesto istorija, kur kalbama tik apie tuos 700 metų, kada joje viešpatavo vokiečiai, bet nieko nematyti, ar tas miestas turėjo ką bendra su Lietuva.

Jeigu ukrainiečių spaudoje rastumėm tokį provokišką Klaipėdos istorijos atpasakojimą, tegu ir iš kokios enciklopedijos cituojamą, sakytumėm, jog tai labai draugiška iš ukrainiečių pusės. Jei ukrainiečiai pastebės kalbamąją citatą Drauge, turės pagrindo irgi panašiai pagalvoti... Argi susilpnintų ukrainiečių argumentų rodymas bent kiek stiprina argumentus dėl Vilniaus? O jeigu net ir stiprintų, tai argi gražu tokiu stiprinimu naudotis?

Yra manančių, kad iš viso su ukrainiečiais mums bendrauti, žinoma, reikia, bet verčiau kaip nors neviešai, kad kiti nematytų. Girdi, viešai bendraudami su valstybinės tradicijos neturinčiomis tautomis "nusivertinsime" kitų akyse...

Kažin ar taip jau gera tokia plikbajoriška pažiūra, panaši į tūlo dabartinių laikų namų savininko, kuris, nors pats ir sėdėdamas iki ausų banko kišenėj, neišdžia savo vaikams bendrauti su nuomininkų vaikais, kad "nenuisvertintų"....

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg.,

118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable

Music" WJW Radio,

Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

GREETINGS and BEST WISHES

SCOTT 5¢ and 10¢ STORE

7036 Superior Avenue

SLAPTINGAS GYVENIMAS BABĖNŲ MIŠKE

Ant aukšto Nevėžio kran- to, prie Babėnų kaimo, yra gražus ir įvairus pušynas, Babėnų mišku vadinamas. Šį mišką Kėdainių gyventojai labai mėgo, gausiai lan- kė ir Kėdainių parku vadi- no.

Tarp Nevėžio ir miško yra plačios užliejamos Vilainių pievos. Savo aukšta, iki juostos žolė, jos sudarė saugią prieglobstę ir gerą ganyklą zuikiams ir stir- nons.

Prie miško šliejasi gražus 40 akrų medelynas ir so- das.

Toliau, už geležinkelio stoties, palei Dotnuvėlės upę, tęsiasi gražus Kėdai- nių dvaro parkas.

Tarp medelyno ir miško stovi kukli girininko sody- ba.

Girininkas jau senas žmogus, visą savo amžių iš- tarnavęs miške. Vakarais jis mėgdavo ilsėtis savo darželyje, klausytis paukš- čių čiulbėjimo ir miško šla- mėjimo.

Savo akimis jis dažnai pa- siekdavo Kėdainių parką ir momentui sustodavo ties išsikūsiu iš medžių viršū- nių minoretu, kurio viršū- nėje saule leidžiantis ar mėnuliu tekant, gražiai ži- bėjo auksinis pūsmėnulis.

Per visą savo amžių dirb- damas miškuose, senas gi- rininkas žinojo miško pa- slaptis: kur ankstyvąjį pa- vasarį auga bobausiai, va- sarą baravykai, raudongal- viai, gaidukai, ūmedės, lep- šiai, rudenį gruzdai ir pa- karkliai.

Žinojo kur daug žemuog- ių, aviečių, mėlynių, bruk- nių, kur kokie paukščiai su- krovė lizdus, kur lapės ir barsukai iškasė naujus ur- vus, kur stirnų ir zuikių ta- kai ir jų poilsio vietas.

Ten, kur prie Vilainių už- liejamų pievų miškas laips- niškai leidžiasi žemyn, yra daug tankumynų, avietyių ir auga aukšta žolė. Čia vi- sų miško gyvių mėgamiaus- ia vieta. Čia šlaite lapės ir barsukai iškastuose urvose veda vaikus, o tankių krū- mų ir avietyių priedangoje nuo jų neatsilieka ir stir- nons.

Kaip tik prieš keletą va- landų tokiame tankumyne gimė stirniukas. Iš jo mie- guistų akių matėsi, kad jis tiek težiavo, kad turi gyvas- tį. Jis stovėjo prisiglaudęs prie motinos, kuri jį rūpes- tingai laižė. Po kiek laiko motinos saugojamas atsigu- lė ant minkšto, iš samanų ir lapų patalo ir užmigo pir- muoju miegu.

Laikas bėgo, saulė pasi- slėpė Ramus vasaros vaka- ras apgulė mišką. Miške ty- la, joks lapas nejudė.

Tai savo galingu snapu į sausą šaką, sukuleno genys trr. trr. tr. ... Strazdas gie- dojo savo paskutinę giesmę. Artėjo naktis.

Stirniuką iš miego pažadi- no alkis. Motina tuojau davė pritvinkusį tešmenį. Dabar jis sotus. Jo akys aiš- kesnės, jo kojos stipresnės. Jis dar nekrepia dėmesio į aplinką, jis dar neturi baimės jausmo. Vienintelis jo turtas dabar — motina.

Jis stovi visiškai prisi- glaudęs prie jos. Motina atid- žiai dairosi ir klausosi. Ji pažįsta miško balsus ir žino visus pavojus.

Didžiausias jos rūpestis, tai bejėgis vaikas. Ji ir ne- palieka vieno. Visą laiką su juo kartu. Čia pat savo juo- du snukučiu graibo jaunus krūmų auglius, pumpurus, skabo žoleles. Ji irgi alkana ir pavargusi.

Štai, ji išgirdo kažkokius garsus — gal priešas. At- sargumui priešakine koja treptelėjo į žemę, duodama pavojaus ženklą stirniukui,

A. RUKUIŽA

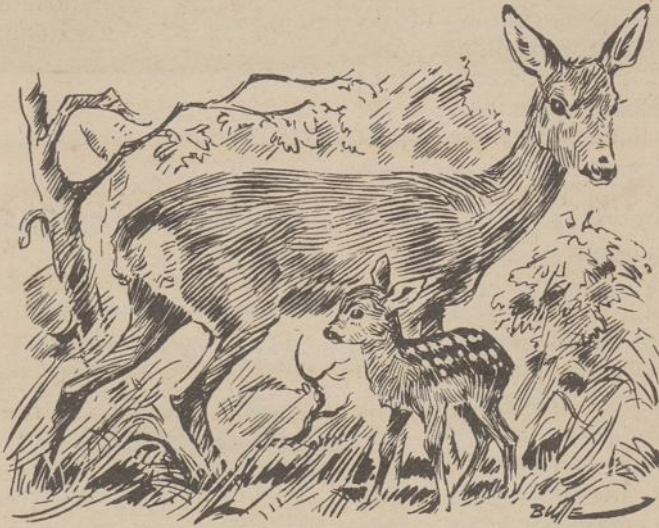
bet šis šio ženklą nesuprato ir paliko stovėti kaip stovė- jo. Tada motina atsargiai snukučiu prispaudė jį prie žemės.

Po kelių dienų, kada me- dyje sukranskėjo varna, motina vėl sutrypė — stir- niukas jau pats prigulė prie žmės. Taip ramioje miško tankmėje stirniukas pralei- do pirmąsias gyvenimo die- nas. Po kiek laiko stirna su vaiku pradėjo vaikštinėti tankumynais.

Kartą, kaip paprastai, stirniukas norėjo sekti mo- tina, ši pastūmė jį atgal. Stirniukas paklusniai paliko vietoje, o motina pranyko tankumyne. Laikas bėga, motina negrįžta, stirniukui jau baugu.

Nevėžio pakrančių kark- lynuose gieda lakštingalos, miško pakraščyje kukuoja gegutė, o motinos vis nėra. Kur dingio motina? Nerimauja stirniukas.

Paslaptingai savo rajoną apsuksa lapė.

Stirniukas prisilaukė mo- tinos ir atidžiai sekė jos ju- desius. Kada senė sustoda- vo ir savo ilgus ausis suki- nėdavo į visas puses, vedžio- dama nosimi aplinkui ir uos- tėt, stirniukas darydavo tą patį, tokiu būdu mokyda- masis iš motinos, kaip at- skirti draugus nuo priešų.

Dabar stirniukas suprato, kad gyventi ne taip jau ma- lonu ir lengva, kaip atrodė pradžioje.

Pavasaris, visur pilna jaunų paukštelėlių, lizduose kiaušiniu. Maisto jai ne- truksta, bet urve laukia penki alkani lapiukai. Lapė jau norėjo pasukti į prie- šingą pusę, bet kaip tik tuo momentu jos nosį maloniai pakuteno stirniuko kvapas. Jis turi būt čia netoli! Gal- voja lapė ir atsargiai slen- ka pirmyn. Bet štai netoli pradėjo rėkti paukščiai. Čirr... čirr... čirr... Pik... pik... pik...

Lapė žino, kad tai blogas ženklas. Tai įspėjimo žen-klas kitiems gyvams apie artimą pavojų. Ji pagreitina žingsnius ir pasileidžia pirmyn. Jai rūpi jos vaikų jaunos stirnienos pietūs. Per dešimt žingsnių ji pri- artėjo prie stirniuko. Kadangi ji nežinojo, ar senoji stirna yra kartu, ar jos nėra, tai su dvigubu atsargu- mu slinko pirmyn. Ji visiškai prigulė prie žemės ir ant pilvo sliaudė.

Savo rudas akis-šmeigė ten, iš kur sklido taip malon- us kvapas. Dabar tik ketu- ri žingsniai nuo stirniuko, bet tankus krūmas pastojo jai kelią. Ir iš kitos pusės turi aplenkti krūmą. Bet ne- užmiršdama alkanus vaikus lapė visiškai pamiršo paukš- čių keliama aliarmą. Ir ap- lenkusi krūmą buvo pasiru- ošusi šuoliui.

Gailėsčio vertas stirniuk- as!

Tuo pačiu momentu su- dundėjo žemė ir sušlamėjo krūmai. Dideliais šuoliais, plačiai išplėstomis, juodo- mis akimis atskubėjo stir- na. Paukščiai ją prišaukė. Pamačiusi atbėgančią stirnā, lapė susitraukė, išsi-

žiojo ir parodė savo aštirus, baltus dantis. Bet stirna kaip vėsusulas puolė lapę. Savo pirmutinėmis kojomis, dažnais kaip kruša smū- giais, pradėjo ardyti lapės kūną. O stirnos kojos ap- ginkluotos aštriais, kietais nagais. Tai pavojingas gink- las.

Sužeista ir apdraskyta la- pė išsigelbėjo pabėgdama į tankų avietyną. Sena stir- na patikriuo avietyną ir ar- timiausias krūmus. Įsitiki- nusi, kad lapės nėra, susto- jo ir garsiai subliovė: boe, boe, boeb, boeb... Tas jos triumfališkas džiaugsmas buvo girdimas toli, toli miš- ke.

Ilgai stirna negalėjo nu- siraminti. Pagaliau nuėjo prie vaiko, apuostė, aplaižė ir pamaitino. O kelių dienų vėl įvyko naujas įvykis. (Bus daugiau)

Šių metų žiema labai šalta ir daug sniego. Gamtos draugai neužmiršta ir paukščių giesmininkų...

Fantastiškiausi karo uždaviniai

IEŠKAU PALYDOVO

VI įstaigos prieškambar- yje mane užkalbino sekre- torė. Kapitonas H. noris su manimi kalbėti — jis turis paruošęs planą Amerikai pasiekti ir noris jį man pasiūlyti.

Kapitonas H. buvo susi- dūręs su sukčiumi, kuris apsimetė esąs Habsburgų dinastijos princas ir tuo metu New Yorke gyvenu- sios ekskaizerienės Zitos gim- inaitis. Visas pasaulis ži- nojo, kad Habsburgai buvo mirtini Hitlerio priešai, ir kapitonas H. norėjo tą aplinkybę išnaudoti. Sukčius su atitinkamai paruoštais dokumentais turėjo per Šveicariją, Ispaniją ir P. Ameriką vykti į Jungtines Valstybes, o aš jį lydėti, kaip privatinis sekretorius.

Man buvo sudaryta pro- ga su "princu" susitikti. Ne- daug kartų mano gyvenime buvo tekę susitikti su tik- rais aristokratais, tačiau mano nujautimas rodė, kad ši istorija nėra tvarkoje. Aš pasiūliau kapitonui H. "princą" išbandyti: pasiū- ti į Madridą. Jam buvo duoti atitinkami dokumentai ir pinigų. Jis turėjo valdi- ninkams įrodyti savo tapa- tybę. Bandymo metu jis bu- vo areštuotas. Kapitonas H. atsidūrė fronte...

Vėl sėdėjau Dr. S. kabi- nete Svarstėme įvairias ga- limybes. O jų, deja, nedaug tebuvo...

— Mielai būčiau tamstai to uždavinio nepavedęs, — kalbėjo Dr. S. — bet mes neturime kito žmogaus, ku- ris taip gerai kalbėtų angli- škai, ir kuriuo mes galė- tume visiškai pasitikėti. Sa- kai, būtina noris plaukti povandeniniu. Kaip visa tai įsivaizduoji? Juk gerai ži- nai, kad šešetas paskutinį kartą povandeniniais laivais

pasiųstųjų baigė gyvenimą elektros kėdėje.

— Aš planuoju tai atlikti truputį kitaip. Su viena są- lyga.

— Būtent.

— Man reikia grynakrau- jo amerikiečio. Jis turi ži- noti visus naujuosius šla- gerius ir šokius, amerikino apsiengimo detales ir plau- kų kirpimą. Jis turi gerai nusimanyti apie beisbolą ir galvoje turėti visą Holly- woodo kratinį. Šis žmogus turi mane lydėti bent tol, kol aš asimiliuosiuosi.

— Ar esi jau tokį žmo- gų aptikęs?

— Čia ir yra didysis gal- vosūkis, — atsakiau. — Aš net nenujaučiu, iš kur tokį gauti.

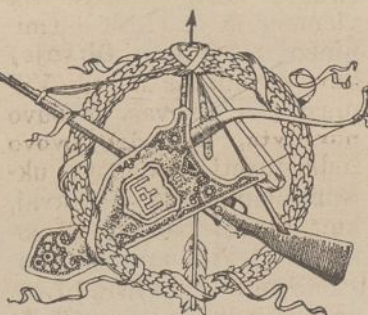
Mano palydovo medžioklė buvo nuotykinga ir, nenoromis, komiška. 1944 m. pa- baigoje reikėjo surasti tokį amerikietį, kuris būtų pasi- ryžęs išduoti savo tėvynę, ir tuo pat metu būti drąsus, gudrus ir garbingas. Nes jei jis anapus vandenyno taps nepatikimu — jis taps mano budeliu. Praktiškai aš turėjau privilegiją pats pasirinkti savo budelį. Ir greitai.

Mes perkošėme belaisvių stovyklas. Stebėjome nu- muštus karo lakūnus. Tai buvo jauni, drąsus optimis- tai, kurie blogą maistą ir sunkias sąlygas kompensavo gera nuotaika ir Ameri- ką laikė pasaulio centru. Prisiminę Soeldnerio atve- jį, bandėme laimėti moteri- mis, bet mūsų kandidatų tėvynės meilė buvo stipres- nė už palinkimus į romanti- nes istorijas. Be to, Himm-

rodyti sovietiška enciklopedija jau numarinta Maskvos okupa- ciniėje cenzūroje. Šis Maskvos rūpestis ir nuolatinis L. E. pu- lmas rodo, kokį milžiniškai lie- tuvišką darbą šiandien mes iš- eiviai atliekame. Ir tikrai, mes ja galime didžiūotis, nes tik vieni lietuviai, išsiblaškę po visą laisvą pasaulį, leidžia bendrąją enciklopediją su gausia lituanis- tika. Kito tokio atsitikimo dar nėra pasaulyje. Mes darba dau- giu kaip įpusėjome, tikime ir iki galo ištesėti.

Mielas Lietuvi, mes kviečiame Tave įjungti į L. E. prenume- ratorių eiles ir tuo pačiu būti mūsų pradėtojo darbo dalinin- ku. L. E. leidžiame visi sutelkti- nėmis pastangomis, ją leidžia- me visi bendra talka. Todėl ir ją baigus, visas mūsų pasidi- dživimas ir būsimų kartų iver- tinimas priklausys visiems: lei- dėjams, redaktoriams, talkinin- kams ir prenumeratoriams. Laukiame atsiliepiant.

Lietuvių Enciklopedija
265 C Street
So. Boston 27, Mass.

KARYS LIETUVIŲ KARIŲ VETERANŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Gausus paveikslais ir straipsniais iš Lietuvos istorijos ir karinės istorijos. Metams — \$6.00; rašyti: **KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.**

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RRepublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Treciad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid., 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso RRepublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3763.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TALKA

Lietuvių Enciklopedijos Lei- dykla skelbia p a s k u t i n e Lietuvių Enciklopedijos Talką nuo 1958 m. spalio 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d. Talkos metu naujai L. E. užsisakiusieji gaus dovanų knygomis.

Užsisakę L. E. nuo 1958 m. gruodžio 15 d. iki 1959 m. va- sario 15 d. gaus pilną V. Krėvės Raštų rinkinį (6 t.). Ir visi tie, kurie užsisakys nuo 1959 m. va- sario 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d., gaus Lietuvos Žemėlapi ir Jono Balio Lietuvių Dainos Amerikoje.

Išėjusius L. E. 15 tomų nau- jieji prenumeratoriai gaus išsi- mokėjimui jų pageidautomis są- lygomis, o už naujai išeinančius tomus, kurių bus dar 12-13 t., moka už kiekvieną išeinantį to-

mą. Vieno tomo kaina JAV \$7.75, visur kitur — \$8.00.

Lietuvių Enciklopedijos leidi- mas nėra kieno nors asmeninis reikalas, bet visų lietuvių sutelkti- nių pastangų vaisius, nors, de- ja, tik laisvame pasaulyje gyve- nančių lietuvių pastangos už sa- vo kultūrą ir lietuviškumo išlai- kymą, šiandien tapęs ir besąly- ginės laisvinimo kovos dalimi. Šiandien jau jokia paslaptis, kad pradėjus leisti išsibarsčiusiems pasaulyje lietuviams L. E., Mas- kva susirūpino, ją puolė ir iško- neveikė, o norėdama nuraminti okupuotą Lietuvą suteikė jai tei- sę išsileisti susovietintą enciklo- pediją lietuviškai. Tą pažadą da- vė vien tik lietuviams, bet, kaip įprasta, pažadas liko pa- žadu ir Lietuvoje turėjusi pasi-

leris nesuprato, moterų svarbos pačiame biauriau- siame fronte — agentų ka- re. Rusai ir angliai neretai visą sistemą pagrįsdavo mo- terimis ir todėl pasiekdavo didelių laimėjimų. Himmle- rio supratimu, visos mūsų moterys turėjo likti virtu- vėje, ir jei mes ką nors šio- je srityje slaptomis paban- dydavome, visada turėdavome tikėtis būsią patraukti atsakomybėn.

Suradau olandą, kuris buvo dvylika metų išgyve- nęs Amerikoje. Dvi dienas jį stebėjau. Drauge gėrėme. Po antros bonkos paaiškėjo jo netinkamumas mano už- daviniui. Jis norėjo pinigų. O aš visą gyvenimą neken- čiau žmonių, kurie šnipinė- ja dėl pinigų. Bet taip lig- šiol buvo; 99 nuošimčiai vi- sų agentų, nesvarbu, kuriai pusei jie bedirbtų, yra val- katų kategorijos: prostitu- tės, plėšikai, išdavikai ir ki- toks kriminalinis elemen- tas...

Man atgabeno jauną avia- cijos leitenantą, kuris bu- vo savo noru nusileidęs šia- pus vokiečių linijų. Per tar- dymą jis pareiškė noris dirbti vokiečių naudai. Es- kadrilės viršininkas pavilio- jęs jo sužadėtinę, ir už tai jis noris atkeršyti Ameri- kai. Istorija iš pradžių mums atrodė tokia neįtikė- tina kad ilgą laiką mes ji laikėme užsimaskavusiu šnipu, kol pagaliau įsitiki- nome, kad jis nemelavo.

Bandžiau jį įkalbėti: — Dabar tu galėsi ame- rikiečiams atkeršyti. Mes planuojame didelį dalyką.

— Kokį?

— Sužinosi vėliau...

Kiekvieno atveju, mums reikės vykti į Ameriką. Su puikiais dokumentais ir krūvomis pinigų. Nebijok, mes turime patirties...

— Tai kodėl jūsų žmonės atsidūrė elektros kėdėje, jei jūs jau turite tiek daug pa- tirties?

— Bet tu juk nekenti jan- kių? Tu nori mūsų pusėje kariauti?

— Taip, bet ne tuo būdu. Ne kulkosvaidžiu. Ir ne su klastotais dokum e n t a i s. Duokite man mikrofoną, iš- girsite puikių paskaitų...

Palikau jį ramybėje. Ta- čiau patekau vis į didesnį laiko trūkumą. U 1230 (po- vandeninis laivas) buvo jau paruoštas. Iš geriausios me- džiagos man buvo suvoma laivų statybos tarėjo uni- forma. Ji man taip tiko, kad mielai ją būčiau pasilaikęs iki karo pabaigos. Išplauki- mo data artėjo, o aš vis dar neturėjau palydovo...

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI BOSTONE, CHICAGOJE, NEW YORKE, LOS ANGELES...

BOSTONE

Sekmadienį, vasario 15 d., Bostono lietuviai šventė Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 41 sukaktį. Minėjimą rengė Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyrius, kuriam šiemet pirmininkauja tautininkų veiklus atstovas Ant. Matjoška.

Tautos šventę parinktu žodžiu jis ir pradėjo, pakviesdamas atstojimu pagerbti mirusius ir kovoj žuvusius kovotojus dėl Lietuvos laisvės, St. Dariaus posto legionieriai ir skautai įnešė vėliavas, prel. Pr. Virmauskis paskaitė invokaciją, operos solistas St. Liepas pagiedojo himnus. Mass. gubernatorius F. Furcolo, pats išvykęs į Washingtoną, atsiuntė sveikinimo raštą ir atskirą deklaraciją vasario 16 paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės diena.

Gub. raštus perskaitė adv. J. Grigalius. Asmeniškai lietuvius sveikino sen. J. Powers, Mass. senato pirmininkas. Savo jautrią kalbą jis pareiškė stiprias viltis dėl Lietuvos laisvės atstatymo ir pranešė, kad pirmą kartą Mass. senato istorijoje šiemet vasario 16 d., 2 val. po pietų prel. Pr. Jūras kalbės maldą už Lietuvą, o po to jis pats ir keli kt. senatoriai pasakys kalbas, skirtas Lietuvai.

Suverenę Lietuvą savo žodžiu atstovavo konsulas adv. A. O. Shallna. Iš kaimynų jautriais žodžiais sveikino latviai ir ukrainiečiai.

Pagrindinis šventės kalbėtojas buvo adv. Julius Smetona iš Clevelando. Svečias buvo sutiktas ir palaidotas gausiais ir šiltais susirinkusių plojimais. Jis kalbėjo ne iš rašto, gražia liet. kalbos tartimi ir blaiviai žvilgsniu į mūsų kovas dėl tautos laisvės. Čia vyrauja nuomonė, kad adv. Jul. Smetona buvo vienas gerųjų kalbėtojų Nepr. minėjimuose Bostone.

Šventės sensacija buvo Vasario 16 akto signataro prof. Stepono Kairio pasirodymas. Jis pats ir jo trumpas žodis sutiktas karštais plojimais.

Meninę dalį gražiai atliko op. solistas St. Liepas, akomponuojant komp. Jul. Gaideliui, ir Onos Ivaškienės vadovaujamas jaunimas, parodydamas spalvingai paruoštą montažą "Lietuva pančiuose".

Šventėn atėjo gal daugiau tūkstančio Bostono lietuvių. Aukų Lietuvos laisvinimui sumesta apie 2000 dol. Nors minėjimas užtruko apie 4 val., bet šiemet jis buvo žymiai geriau organizuotas ir praėjo gana sklandžiai, darydamas malonų įspūdį.

CHICAGOJE

Praėjusį sekmadienį Chicago Lietuvos Taryba buvo suruošusi iškilmingą Vasario 16 d. minėjimą, į kurį buvo susirinkę apie 1,500 žmonių. Minėjimas įvyko Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Jį pravedė Tarybos pirmininkas teisėjas Alfonso F. Wells. Sukalbėjus maldoms katalikų kun. Adolfui Stašui ir evangelikų kun. Povilui Diliui, plk. Juozas Tumas perskaitė Nepriklausomybės paskelbimo aktą.

Pirmutinis kalbėjo Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis, išskeldamas paskutinius pasaulio įvykius ir su tuo susidariusią mūsų krašto laisvinimo politiką.

Po to kalbėjo JAV senatorius Paul H. Douglas nušviesdamas bolševikų žygius ir JAV politiką, kuri stipriai stovi ir kovoja už išvadavimą pavergtųjų kraštų. Jo graži kalba daug kartų buvo pertraukta ovacijų.

William T. Murphy, JAV Kongreso ir užsienio reikalų komiteto narys pažadėjo savo visokeriopą paramą Lietuvos reikaluose.

Buvo perskaitytos sveikinimo telegramos Chicago mero Richard J. Daley ir JAV Kongreso narės ponios Church, Kongreso nario Kuchinsky. E. Mikužiūtė, Tarybos sekretorė, perskaitė rezolucijas ir sveikinimus.

Užbaigus iškilmingą programą dalį, solistas Algirdas Brazis padainavo 3 mūsų kompozitorių dainas. Akomponavo Algis Šimkus.

Cicero lituanistinės mokyklos šokėjų grupė, vadovaujama Bruno G. Shoto, gražiai pašoko kelis tautinius šokius.

Dainavos ansamblis, vedamas Stepo Sodeikos, padainavo kelias dainas.

Salėje vėliavų parada atliko Amerikos legiono Dariaus-Girėno ir Don Varnas postai ir lietuviai skautai.

Minėjimo metu buvo renkamos aukos.

Juozas Butvila

★

NEW YORKE

Jau tradicija yra virtęs Lietuvos Gen. Konsulo ir Laisvės Komiteto organizuojamas Vasario šešioliktosios priėmimas, kad ši valstybinė Lietuvos šventė būtų priminta Lietuvos draugams amerikiečiams ir kitiems svetimiešiams. Šiemet šis priėmimas Free Baltic House patalpose buvo ypač gausus ir įspūdingas. Gausiai apsilankė ne tik mūsų baltiškųjų kaimynų atstovai, ne tik Sovietų pavergtųjų — Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Alba-

nijos atstovai, bet ir visa eilė laisvųjų kraštų — Meksikos, Graikijos, Salvadore, Ekvadro, Nikaraguos, Gvatemalos, Čilės, Kinijos, Ispanijos, Kolumbijos, Liberijos — konsulų ir įžymių amerikiečių, tarp kurių matėsi Gen. Grittenbergeris, New York Times redakcijos narys Otto Tolischus, New Herald Tribune redakcijos narys Wolfe ir kt. Taip pat ir tarptautinės spaudos atstovų, tarp kurių buvo žurnalistė Kathleen McLaughlin iš Jungtinių Tautų, Neue Zuercher Zeitung korespondentas Jungtinėse Tautose M. Beer, William N. Oatis iš Associated Press ir kt. Viso dalyvavo per 150 svečių. Dideliai maloni staigmena buvo apsilankymas priėmime Jevutės Paulėkiūtės-Rockefellerienės.

★

Kalbėjo sen. K. B. Keating

Vasario 15 dieną, sekmadienį, Webster Hall patalpose, New Yorke, gausiai susirinkę minėjime 41 m. Lietuvos nepriklausomybės atgavimo sukaktį, kurios proga išsamiai kalbą pasakė JAV respublikonų senatorius K. B. Keating.

Jo kalba klausytojams padarė gerą įspūdį ir daž-

Iš VASARIO ŠEŠIOLIKTAJĄ minint girdėtų minčių

★★★

Dvidešimts buvo tų, kurie išdriso. Jų vardai verti, kad būtų atmenami:

Basanavičius	Petrulis
Banaitis	Šaulys Jurgis
Biržiška	Šaulys Kazimieras
Bizauskas	Šarnas
Dovydaitis	Smetona
Kairys	Smilgevičius
Klimas	Staugaitis
Malinauskas	Stulginskis
Mironas	Vailokaitis
Narutavičius	Vileišis

Jau trys jų ketvirtadaliai yra išsiskyrę iš mūsų gyvųjų tarpo. Tebūnie ši valanda pakartota nesiliaujanti mūsų jiems pagarba.

Tiktai du iš jų dar yra pačios tėvynės, kurią jie anuomet drąsiai ir gyviai kėlė laisvan gyveniman. Sunku įsivaizduoti didesnę tragediją, kaip tų, kurie buvo ne tik pirmieji iškėlę Lietuvos laisvės vėliavą, bet kurie susilaukė ir iškeltojo šūkio pergalės, o turėjo vėl savo akimis regėti ne tik Lietuvos laisvės sutrypimą, bet ir patys turėjo nuopelnus tėvynei apmokėti po kelio dešimt metų katrogos tolimajam Sibire, turėjo tenai palydėti kas gyvybę, kas sveikatą, kad senatvėj palieję tęstų savo dienas tėvynėje patekusioje ir dar didesnį vargą ir dar gilesnę dvasinę nelaisvę, net negu buvo tada, kai jie kadaise sėkmingai skynė jai kelią į laisvę.

Ir pagaliau, tris iš jų, — prof. Biržiška, prof. Kairis, prelatai Šaulys — dar turime savo tarpe drauge su mumis iš svetur. Vėlyvoje savo gyvenimo dienoje stebėti šių dienų Lietuvos likimą. Jie, mums pasiekiamieji anos garbingos dvidešimties atstovai, gyvi liudininkai to istorinio veiksmo, kuris ne tik visos Lietuvos bendrai, bet ir kiekvieno iš mūsų paskirai gyvenimą yra pakreipęs iš esmės nauju keliu.

Jie pradėjo tai, dėl ko kiekvienas iš mūsų, nepaisant kaip laimingas ar nelaimingas, kaip sėkmingas ar nesėkmingas bus buvęs mūsų asmeninis gyvenimo kelias, vistiek turėjome nepaprastą, neįkainojamą prągą — pergyventi vieną iš pačių reikšmingiausių mūsų tautos gyvenimo laikotarpių, pergyventi Lietuvos nepriklausomybės dienas. Tad jie verti mūsų didžiausia pagarba apgaubto pasveikinimo.

Pasveikindami juos, pagerbsime ir visus, su kuriais drauge jie atliko tą savo paprastumu nepaprastą žygį, ir drauge pareikšime savo gyvą pačios Lietuvos nepriklausomybės idėjos išpažinimą.

★★★

nai buvo palydima plojimų. Senatorių atlydėjo ir publikai pristatė New Yorko lietuvių respublikonų grupės atstovas adv. Vytautas Abraitis.

Trumpą ir įspūdingą žodį tarė Gen. Konsulas Jonas Budrys, o pagrindinę paskaitą skaitė Vaclovas Či-

Vilnius.

Gedimino pilies bokštas.

žiūnas, suminėdamas visus galimus Lietuvos laisvinimo būdus bei kliūtis.

Iš New Yorko miesto mero R. Wagner ir gubernatoriaus N. Rockefeller buvo gautos proklamacijos, skelbiančios Vasario 16-ąją Lietuvos dieną, raginant visus gyventojus prie jos prisidėti. Proklamacijos ir gautos telegramom bei laiškais sveikinimus paskaitė adv. St. Briedes.

Sveikinimai gauti iš 3-jų senatorių, 18 kongresmanų, draugingų tautų komitetų. Lietuvos pasiuntinio Washingtono J. Kajecko ir k.

Pažymėtina, kad sveikintojų tarpe buvo ir John F. Dulles.

tytojus. Jadvygos Matulaitienės vadovaujama lietuvių moksleivių tautinių šokių grupė su jaunatvišku entuziazmu ir menišku pasiruošimu pašoko keletą šokių, sužavėdami pilnutelę žiūrovų salę.

Operetės choras, diriguojamas muz. J. Cibo, sudainavo keletą lietuvių kompozitorių dainų, akomponuojant Aldonai Kepalaitei.

Minėjimą baigiant buvo paskelbta, kad kovo 8 d., Statler Hotel, New Yorke įvyks nusipelnusiems Amerikos lietuviams, velioniui Antanui Oliui ir Antanui Vanagaičiui, pagerbti akademija. O taip pat perskaitytos ir priimtos rezolucijos JAV valdžios institucijoms.

Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta 1963 dol. Stambiausios aukos gautos iš dr. J. Kazicko ir dr. K. Valiūno, po 500 dol.

Amerikiečių spauda apie mus

Vasario 15 dieną New Yorko radijo ir televizijos stotis CBS, 9 val. ryto, paskelbė, kad John F. Dulles, eidamas į ligoninę paskutinį tarnybos veiksmą atliko, pasirašydamas lietuviams (pabaltiečiams) sveikinimą, o 2 val. paminėjo, kad Vasario 16 lietuvių šventės nepriklausomybės atkūrimo diena ir ta proga davė lietuviškų plokštelių muzikos. Dienraštis New York Time, vasario 16 dieną savo vedamajame gana plačiai aprašė, paminėdamas J. F. Dulles mums atsiųsto rašto turinį, gub. N. Rockefeller deklaraciją ir siūlė visiems New Yorko gyventojams prisidėti.

Tam pačiam nr. buvo antras ilgojas straipsnis antrašte "Lietuviai atžymi savo nepriklausomybės dieną." Čia trumpai nušvietė Lietuvos praeitį iki dabartinės komunistų okupacijos. Taip pat pažymėjo, kad senatorius K. Keating Lietuvos nepriklausomybės minėjime sakė kalbą, o New Yorko miesto meras R. Wagner ir valstybės gubernatorius N. Rockefeller paskelbė proklamaciją.

E. Čekienė

BALTIMORE

Vasario 16-osios minėjimas Baltimorėje įvyko vasario 14 ir 15 dienomis. Šeštadienį įvyko vakarienė, dalyvaujant vietos valdžios atstovams, o vasario mėn. 15 d., sekmadienį iš ryto parapijos bažnyčioje pamaldos ir vakare prof. Krivicakas padarė pranešimą apie dabarties teisinę Lietuvos padėtį žiūrint tarptautinės teisės požiūriu. Tautinių šokių grupė puikiai pašoko keletą tautinių šokių. Aukų surinkta 329 doleriai.

Ateityje, ruošiant Vasario 16 d. minėjimą, ar nepravartu būtų ruošėjams atsakyti dvi dienas šventi,

bet jas sujungti į vieną ir minėjimą padaryti gausingesnį ir turingesnį.

A. Čns.

★

LOS ANGELES

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Los Angeles skyrius Vasario 16-tąją atšventė puošnioje Biltmore viešbučio salėje. Minėjime dalyvavo gausus būrys Los Angeles visuomenės su svečiais, būtent, J. Bachunas su žmona iš Michigan, Tautinės S-gos Centro valdybos vicepirmininkas inž. J. Jurkūnas su žmona, Tautinės S-gos Chicago skyriaus pirmininkas P. Vėbra ir kt.

Minėjimą atidarė L. N. Talkos pirmininkas Dr. P. Pamataitis, trumpai nusakydamas minėjimo prasmę ir pakviesdamas į garbės prezidiumą vasario 16 d. akto dalyvį prof. Mykolą Biržišką, kanauninką Steponaitį, svečius Baihunus ir Jurkūnas, losangeliečius Lukšius ir Pamataitienę.

Vasario 16 d. Nepriklausomybės Aktą paskaitė Vytautas Aleksandriūnas, o dainininkė Florence Korsak sugiedojo Amerikos himną. Toliau savo trumpame žodyje prof. M. Biržiška ragina vieningai, drąsiai ir su viltimi tęsti kovą dėl Lietuvos laisvės. Paskiau J. Bachunas papasakoja apie ilgą, per 50 metų, Amerikos lietuvių darbą.

Pagrindinis kalbėtojas inž. J. Jurkūnas plačiai nušvietė Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą ir palietė kylančias tamsas negeroves iš tos priežasties, kad kai kurie ALTo centro valdybos žmonės, nežiūrėdami bendrų lietuviškų reikalų siekia sau asmeniškos naudos, tuo būdu netik kad negina lietuvių tautos interesus, bet savo tokio darbu jiems kenkia. Kaip ryškų pavyzdį nurodė paskutiniuosius įvykius su Lietuvos įgalioto ministerio posto Vatikane panaikinimu, kur ALTo centro valdyba, kada visa lietuviškoji visuomenė siuntė laiškus ir telegramas į Romą, anot kalbėtojo, nė pirmo nepajudino.

Po to kalbos mieloji dainininkė Florence Korsak nuotaikingai sudainavo porą dainų.

Minėjimas buvo baigtas visiems minėjimo dalyviams sugiedojus Lietuvos himną.

J. CIJUNSKAS

I. AIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

Chicagoje ruošiamasi atkurti, pagal šį projektą, Lietuvos Karo Muziejaus sodejį.

DIRVA

THE FIELD

VASARIO 16 TORONTE

Vasario 16-ją pirmieji paminėjo skautai. Jie, sa-vaite anksčiau, turėjo iš-killingą sueigą.

Lietuvos Nepriklausomybės Talka sudarančios orga-nizacijos vasario 14 d. su-ruošė Lietuvos Namuose po-būvi-vašes. Vaišių metu kalbėjo Generalinis Konsu-las min. V. Gylys, svečias iš New Yorko. LNT pirminin-kas V. Rastenis ir KLB apy-linkės pirmininkas J. Sen-kus.

Prisimenant Nepriklausomybės akto atsiradimo aplinkybės, buvo nusilenkta tiems, kurie šį aktą pasirašė, gynė ir padarė jį realiu. O esantiems gyviesiems akto signatarams: prof. M. Bir-žiškai, prof. S. Kairiui-Ka-minskui ir prel. K. Šauliui pasiūsta sveikinimo telegramos. Taip gi malonu paste-bėti, kad šiame pobūvyje buvo pagerbti atsilankę sa-vanoriai kūrėjai: pirm. St. Banelis, V. Kazlauskas, S. Počiūnas ir S. Ulbinas.

Meninę programos dalį atliko pianu D. Skrinskaitė ir solistas Br. Marijošius, kuriam akomponavo muz. St. Gailevičius.

Baigus meninę dalį prie turtingų įvairiais valgiais nukrautų ir gyvomis rožė-mis papuoštų stalų, svečiai vaišindamiesi jaukiai pra-leido Nepriklausomybės iš-vakares, kurios ilgam laikui liks gražiu prisiminimu.

Rytojaus dieną 3 val. p. n. erdvioje Imperial teatro patalpose įvyko bendras mi-nėjimas, kuriame didžiąją pro-gramos dalį sudarė kal-bos.

Po himnų ir invokacijos, gana platų atidaromąjį žodį, anglų ir lietuvių kalbomis, tarė KLB Krašto V-bos pirm. V. Meilus. Jam bai-gus, kalbėjo Gen. Konsulas min. V. Gylys. Pagrindiniu kalbėtoju buvo senato pir-mininkas Hon. Marc Drouin, kuris suglaustai nu-pasakojo lietuvių tautos nueita kelią ir vedamą kovą už išsivadavimą.

Petras Janulaitis, aktyvus ūkinų organizacijų Nepriklausomoje Lietuvoje veikėjas ir visuomenininkas, dabar gyvenęs Chicagoje ir rašas prisiminimus iš turtingos praeities veiklos. Jis yra Vilties Draugijos narys, paskutiniam vaju įnešęs \$100.00 įnašą ir taip pat nuolat remiaš Dirvą. Aktyviai veikia tautinėse organizacijose. Savo atsiminimų dalį yra pažadėjęs ir Dirvai.

Trumpai sveikino miesto burmistras N. Phillips, Ontario ministerio pirmininko atstovas min. J. Yeremko, Estijos ir Latvijos konsulai.

Tautinių šokių grupė Gin-taras, vadovaujamas V. Tu-rūtos, pašoko: Vėdarą, žio-gelius ir Suktinį.

Solistas V. Verikaitis pa-dainavo: Oi neverk motinė-le — J. Naujaliao, Gieda gai-deliai ir Oi užu gojaus — K. V. Banaičio. Varpo cho-ras išnildė: O Dieve — Pon-chielli ūdrio dainą iš ope-ras Pilėnai ir Lithuanica — Em. Gailevičiaus.

KLB apylinkės v-bos pir-mininkas J. Senkus, taręs nadėkos žodį, minėjamą bai-eria. Publika sustoja, pritar-dama ir chorui sugieda Tau-tos Himną.

Paminėtina, kad šį kartą nrie iėjimo aukas rinko Bendruomenė, Nepriklausomybės ir Tautos Fondai. Ta- progra Lietuvos Nepriklausomybės Fondas surinko \$515.00 aukų. P. V.

BALTIMORE

PARENGIMAI IR IPROČIAI

"Skubėkime pasižmonėti ir pasilinksminti," — rašė savo pakvietime Baltimorės ramovėnai, kviesdami visuome-nę į sausio 31 dieną ruo-šiamą linksmavakarį.

Prieš metus ir anksčiau į ruošiamus ramovėnų parengimus susirinkdavo lietuviškos publikos appilnė lietuvių didžioji salė, tačiau šiais metais padarė išimtį. Dauguma stalų stovėjo tuš-čių. Salėje klegančių porų šoko nedaug, užtat mokyk-linio amžiaus vaikams, ku-rių buvo irgi negausus bū-rys, skeryčiotis salėje vietos buvo pakankamai.

Galbūt reta yra lietuviš-ku kolonijų, kuriose būtų prigijęs įprotis, kad į pa-rengimus tėvai susiveda vi-sus savo vaikus ir juos lais-vai paleidžia salėje triukš-

mauti. Pirmosios vietos, ku-rios rezervuojamos sve-čiams, vaikų būna užimtos. O triukšmo, stumdymosi ir klegesio būna jau perdaug.

Kodėl šį kartą visuomenė suboikato ramovėnus — atspėt sunku. Gal buvo kal-ti programos išpildytojai, gal triukšmadariai vaikai, o gal pakvietimų turinys su virinta ir nevirinta...

Programą išpildė Laima Šidlauskaitė ir Rygos mažo-sios scenos artistas A. Ged-vilas.

Kovo 7 d. vakare lietuvių salėje bendruomenė ruošia koncertą. Programoj daly-vaus p. Stempužienė ir Vit. Žukauskas.

• Carmen operos premjera, kurią stato Chiagos lietuvių operos kolektyvas, įvyksta balandžio 11 dieną Chica-gos Maria High School sa-lėje. Premjeroje Carmen dainuos Aldona Stempužie-nė, Don Jose — Stasys Ba-ras, Micaela — Danutė Stankaitytė, Escamillo — Algirdas Brazis, Frasquita — Monika Kripkauskienė, Mercedes — Roma Mastie-nė, Zuniga — Jonas Vazne-lis, Morales — Valentinas Liorentas, Remendado — Julius Savrimavičius ir Dancairo — Juozas Brazis. Operą diriguos Al. Kučiū-nas.

Norintieji Carmen operai bilietus užsisakyti paštu gali tai padaryti pasiūsda-

Kas ir kur?

• Mažosios Lietuvos Bi-čiulių Draugijos metinis su-sirinkimas šaukiamas kovo 6, penktadienį, 7:30 val. v., Liet. Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyne. Vi-si nariai prašomi dalyvauti. Taip pat kviečiami ir pri-jaučiantieji ar Mažosios Lietuvos reikalais besido-mintieji.

• Albertas Puskepalaitis, gyvenęs netoli Bostono; da-bar išvyko į Hanoverį, N. H. dirbti spaustuvės dar-bus. A. Puskepalaitis Lietu-voje buvo įvairių spaustu-vės mašinių atstovas.

• Žemaičių Kalvarijoje, Lie-tuvoje, švenčiama 315 me-tų kai ten buvo įsteigta mo-kykla. Ji buvo įsteigta 1644 metais vietos parapijos ini-ciatyva.

• "Kalvos ir Lankos" — nauja Albino Baranausko novelių knyga, atsiūsta pa-minėti Dirvos redakcijai. Knyga gaunama: Spauda, 10 John St., Waterbury, Conn. Kaštuoja \$2.00.

• Dirvos bičiulis J. Lietuv-ninkas, iš Baltimorės, vėl Dirvai atsiuntė tris naujus skaitytojus. Už nuoširdžią talką širdingai dėkojame.

mi čekį šiuo adresu:

Mr. V. Gutauskas, 7034 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainos premjerai — \$5.50, \$5.00, \$4.00 ir \$3.00, kitiems dviem spek-takliam — \$5.50, \$4.50, \$3.50, \$2.50. Spektakliai įvyksta balandžio 11 dieną 8 val vak., balandžio 12 d. 3:30 po pietų ir balandžio 25 d. 8 val. vak.

Gavome 140 naujų skaitytojų

DAR BŪTINAI REIKIA 360

Mes kviečiame visus į talką sudaryti tvirčiausias sąlygas laikraštį gerinti. Ir ne tik gerinti, bet ir dažniau leisti.

Prie šio kvietimo yra dvi atkarpos. Peržiūrė-kit jas ir užpildykite. Juk tikrai turite artimųjų ir paž-stamų, kurie dar Dirvos neskaito. Tik neatidė-liokit rytdienai. Tegul ir juos Dirva lanko. Gavę Dirvą jie įsitikins, kad geresnio lietuviško laikraš-čio nėra.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Dirvą užsakė .....

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokestį.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

.....

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas

Antanas A. Oliš.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS RYTŲ APYGARDA NEW YORKE

ruošia ALT S-gos steigėjui ir pirmam pirmininkui, Balfio steigėjui ir ilgamečiui vicepirmininkui, ALTo vicepirmininkui ir Sanitary District of Greater Chicago prezidentui velioniui

ANTANUI OLIUI

ir lietuviškos dainos puoselėtoji kompozitoriui

ANTANUI VANAGAIČIUI

10 m. mirties sukakčiai paminėti

akademiją,

kuri įvyksta 1959 m. kovo 8 dieną,

Statler Hotel Sky Tape Ballroom, 7 Ave. ir 33 gatvės kampas, New Yorke.

Kalbės dr. Steponas Biežis iš Čikagos ir Juozas Bačiūnas iš Sodus, Mich.

Meninę dalį atliks Operetės choras, diri-guojamas muz. J. C i b o, pianistas Antanas S m e t o n a ir aktorė Liucija Kašubaitė.

Tą pačią dieną 11 val. ryto bus iškilmin-gos pamaldos Apreiškimo parapijos baž-nyčioj, Brooklyne.

Kviečiami visi dalyvauti pagerbiant šiuos taurius bei pavyzdingus lietuvius.

VILTIES NAMŲ IR DIRVOS OFSETINĖS SPAUSTUVĖS ATIDARYMO RĖMĖJAI

Į Vilties namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atida-rymą savo įnašais įsijungė šie rėmėjai:

J. Šimauskis, Hartford \$1.00
R. Jasiūnas, So. Boston 2.00
D. Zupkus, Yorkville 1.00
J. Kregždė, Cincinnati 10.00
T. Gečas, Cleveland 2.00
P. Davulis, Nashua 2.00
J. Gaurilius, Chicago 5.00
F. Gaudušas, Chicago 10.00
R. Arnastauskaitė,
Bayone 2.00
J. Kazanauskas, Chic. 10.00
J. Bartkus, Chicago 10.00
P. Janulaitis, Chicago 10.00
M. Kavolis, Collinville 5.00

J. Košys, Brooklyn 2.00
K. Pažamėnas,
Santa Monika 3.00
St. Šiaučūnas, Chic. 10.00
Br. Kasakaitis, Chic. 10.00
K. Pautienis, Clev. 10.00
John B. Borden,
Matteson 10.00

Visiems rėmėjams širdin-gai dėkojame. Taip pat aciū ir tiems, kurie artimiausiu laiku atidarymo iškilmes atsimins ir mūsų vykdomus darbus parems.

CREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1. — Mokestis \$5 — iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA KVVITAS PARUPINAMAS EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY, Dept. DR
118 East 28th Street
New York, N. Y.

Leista Bankų Dept. ir aprausta.